

๑๕๗

อมรินทร์ ห้วงมนตรา ณ วอยาเจอร์

ปริยากานต์

เขียน

การอ่านคือรากฐานที่สำคัญ

คำนำสำนักพิมพ์

สวัสดีค่ะคุณผู้อ่านที่รักทุกท่าน ครั้งนี้สำนักพิมพ์อรุณขอ
นำเสนอนิยายไทยเรื่องใหม่จากปลายปากกาของปรียากานต์ นักเขียน
ชาวไทยที่คนอ่านคุ้นเคยดีจากผลงานแนวร่วมสมัยมากมาย แต่ที่พิเศษ
คือนิยายเรื่อง *อมาริส* *ห้วงมนตรา* *ณ รอยกาล* เล่มนี้เป็นผลงานแนว
พีเรียดอิงประวัติศาสตร์ไทยของนักเขียนค่ะ

อมาริส นางเอกของเราเป็นศิลาแพทย์สาวจากโลกยุคปัจจุบัน
แต่ในคืนจันทร์คราสเธอทะลุมิติกลับไปยังห้วงเวลาในอดีตสมัยต้น
กรุงรัตนโกสินทร์ หน้าซึ้งยังไปโผล่ที่เมืองกาญจน์ สมรภูมิสำคัญ
ในเหตุการณ์สงครามเก้าทัพอีก เธอเลยต้องระหกระเหินหนีสงคราม
จนแทบเอาชีวิตไม่รอด กระทั่งได้พบกับ **เชม** ทหารเชื้อสายมอญ
ผู้เป็นหัวหน้าหมู่ทะลวงฟันประจำแนวหน้า

แม้จะสงสัยในตัวหญิงสาวผู้มีที่มาที่ไม่ชัดเจน แต่เชมก็ยัง
เลือกจะช่วยเธอไว้ในสถานการณ์คับขัน ทำให้ทั้งสองได้ใช้เวลาร่วมกัน
และจับพลัดจับผลูกลายเป็นสามีภรรยากำมะลอในค่ายทหารกองโจร

อมาริสรู้ดีว่าวันหนึ่งตนอาจต้องกลับไปยังโลกปัจจุบัน ส่วนเชม
ก็ตระหนักว่าตนเป็นทหารผู้พร้อมจะสละชีพเพื่อแผ่นดินตลอดเวลา
ทั้งสองย่อมไม่ควรเกิดใจปักษ์ต่อกัน แต่สิ่งที่ห้ามได้ยากที่สุด
ในโลกใบนี้ก็คือความรู้สึก

สำหรับนิยายเรื่องนี้นอกจากคุณผู้อ่านจะได้ซาบซึ้งไปกับความรัก
อันแสนอ่อนหวานแล้ว ขอรับรองว่าจากหลังสงครามเก้าทัพที่อิงมา
จากประวัติศาสตร์จริง ยังจะปลุกความรักในผืนแผ่นดินไทยของเรา
ที่บรรพบุรุษสละชีพหลังโลหิตปกป้องรักษาไว้ไม่ให้ใครมาข่มเหงอย่าง
แน่นอนค่ะ

อรุณ

จากใจนักเขียน

“ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่...”

เชื่อว่าทุกคนรู้จักเพลงนี้ เพราะสมัยละอ่อน เราต้องร้องหน้าเสาธงทุกวัน ตอนเด็กๆ ตัวนั้เองก็ยังไม่ซาบซึ้งหรือเข้าใจความหมายของเพลงชาติเท่าไรนัก แต่ด้วยความที่คุณพ่อเป็นทหารผ่านศึก คุณยายเป็นนักเล่าเรื่องตัวยง และตัวนั้เองก็ชอบอ่านหนังสือ ค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยมาตั้งแต่เด็ก นานวันผ่านไป เมล็ดพันธุ์รักชาติมันเลยหยั่งรากในใจโดยไม่รู้ตัว

ทุกครั้งที้นั้ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ยิ่งตอกย้ำความศรัทธาต่อบรรพชนไทยผู้หลังเลียดปกป้องผืนแผ่นดินนี้ไว้ให้ยังฝังแน่น กว่าจะสงบสุขเช่นทุกวันนี้ได้ ประเทศไทยต้องผ่านศึกสงครามมานับครั้งไม่ถ้วน ล้วนเป็นผลจากการที่บรรพบุรุษสละชีวิต หลังโลหิตปกป้องแผ่นดิน

การที่มีประเทศเพื่อนบ้านมารุกรานโดยที่ไทยเราตอบโต้ได้ไม่เต็มที่ทำให้ในใจนับเกิดความอึดอัดคับข้อง พานให้เขียนงานแนวฟิลกู๊ด ฟิลใจไม่ออก ร่ำร่ำจะคว่ำดาบไปรบทำเดี่ยว (ฮา) อย่างกระนั้นเลยเรามาเขียนนิยายอิงประวัติศาสตร์สักเรื่องดีกว่า...

ใช่แล้วละ นี่คื้จุดเริ่มต้นทั้งหมดของนิยายเรื่องนี้ ซึ่งนั้เองก็คิดว่าไม่ได้ง่าย เพราะกว่าจะอ่านหนังสือ รวบรวมข้อมูล แล้วย่อย

ออกมาให้อ่านเข้าใจง่าย กว่าที่วางพล็อตได้ลงตัวก็ใช้เวลาหลายเดือน
ยิ่งตอนลงมือเขียนยิ่งยากไปใหญ่

ถ้าใครติดตามเพจของนับจะเห็นนับโพสต์ว่าหมดไฟ เพราะ
เรื่องนี้เขียนยาก ใช้พลังมหาศาล และใช้เวลานานกว่างานเขียน
ร่วมสมัย แต่หลักใหญ่ใจความคือนับคาดหวังกับตัวเองสูงเกินไป
อยากให้นิยายเรื่องนี้เข้าถึงคนอ่านมากๆ อยากให้คนอ่านได้ซึมซับ
และซาบซึ้งกับความเสียสละของบรรพชนซึ่งเป็นแกนหลักของเรื่องที่
นับต้องการจะสื่อ ด้วยความที่มั่นคือนิยายรัก หากแต่มีแบ็กกราวนด์
เป็นสงคราม นับจึงกังวลไปต่างๆ นานา กลัวไม่มีคนอ่าน กลัวว่า
จะอ่านยากไปไหม ฯลฯ สารพัดจะกังวล เลยตัดสินใจโพสต์ระบาย
ความรู้สึกออกมา ปรากฏว่ามีนักอ่านเข้ามาให้กำลังใจล้นหลามเกินคาด
ผลักดันให้งานเขียนชิ้นนี้เดินต่อไป และปิดจบได้ไวกว่าที่คิด

นี่คงเป็นคำนำนักเขียนที่ยาวที่สุดที่นับเคยเขียนมา แต่ได้โปรด
เชื่อเถอะค่ะว่า มันมาจากหัวใจทุกตัวอักษร เช่นเดียวกับนิยายพีเรียด
อิงประวัติศาสตร์ที่อยู่ในมือคุณนักอ่านเล่มนี้ ทุกตัวอักษรนั้นกลั่น
ออกมาจากสมองและแรงใจของนักเขียนนามปากกาปริยากานต์ เพราะ
ดิฉันนำประสบการณ์นักเขียนที่สั่งสมมาหลายปีทุ่มเทให้กับผลงาน
ชิ้นนี้ทั้งหมดแล้ว

หวังว่าคนอ่านจะได้รับความบันเทิงควบคู่กับสาระ ควรค่าแก่
เวลาแลเบียดรัฐที่ควักจ่ายมาหนาเจ้าค่ะ

ขอขอบพระคุณจากหัวใจ
ปริยากานต์

"อ้ายพม่า มึงมาทำอะไรกัน!"

"พวกข้าเป็นมอญ มีไช้พม่า ไยพูดมืรู้ฟง!"

ชายหนุ่มแต่งกายเยี่ยงคนมอญ หนึ่งในสี่คนที่ถูกฝ่ายตรงข้ามจับเอาดาบกดหลังคอให้คุกเข่าไว้เถียงคอเป็นเอ็น คนตั้งคำถามจึงหันไปหาอีกสามคนที่เหลือ

"อ้ายนี้มันว่ามันเป็นมอญ พวกมึงเล่า...เป็นมอญแจกเดียวกับมัน
ฤาไม"

อมาริสาชும்ดูภาพเหตุการณ์ตรงหน้าด้วยใจระทึก

เมื่อครู่เธอกำลังบดสนุนไพร่ง่วนอยู่ในเรือน ครั้นได้ยินเสียงอะอะเอ็ดตะโรโกล้งๆ จึงฉวยมีดพร้าวิ่งออกมาดูว่ามีอะไร ก่อนจะพบว่าไม่มีใครเจ็บไข้ได้ป่วยเช่นที่ตนเข้าใจ ดูแล้วคนแต่งชุดมอญพวกนั้นถูกจับตัวมาเค้นถาม ถ้าเช่นนั้นอีกฝ่ายก็เป็นคนของทางการละสิ

มองจากมุมนี้หญิงสาวเห็นสีหน้าคนถามไม่ถนัด รู้แค่เพียงเขาเป็นชายวัยฉกรรจ์ร่างสูงใหญ่ ผมเผ้าหนวดเครารกรุงรัง นุ่งโจงสั้นเสื้อคอกลม สะพายฝักดาบคู่ไขว้อยู่ข้างหลัง เทียบกับเชลยสี่คนที่เขา

จับไว้ หมอนี่ยังดูเหมือนโจรมากกว่า ไม่ว่ามองมุมไหนก็ไม่อาจเชื่อมโยง
ภาพลักษณะนิสัยนี้กับคำว่า ‘เจ้าหน้าที่ทางการ’ ได้เลย

โจรวาทกันเองสินะ เอาละ...เรื่องนี้เธอจะไม่ยุ่ง

คิดได้ตั้งนั้นหญิงสาวก็กำด้ามพร้าแน่น เตรียมหมุนตัวหันหลัง
แผ่นแนบกลับเข้าเรือน ทว่าเจ้ากรรมดันเหยียบกิ่งไม้แห้งดังเป๊าะ!

ดวงตาของหัวหน้าโจรพลันกวาดมาสบกับเธอเข้าอย่างจัง

รังสีอำมหิตที่แผ่ชานออกมาทำเอาตัวเธอชาวบ ความคิดเดียว
ที่ผุดขึ้นในสมองคือต้องหนี! ดิดีที่ขาทั้งสองข้างไวไม่พอ เพิ่งจะออกวิ่ง
ไปได้แค่ไม่กี่ก้าวก็ถูกลากคอไปรวมกับชายชาวมอญสี่คนนั้น

“ยังมีซ่อนไว้อีกกรี ครานี้พวกมึงมากันกี่คน”

พอมหาโจรทอดอกถามเสียงขริม อมาริสที่อยู่ดี ๆ ก็ติดหลังแห
มาด้วยจึงรีบแก้ต่าง

“ฉันไม่รู้จักพวกเขา บ้านฉันอยู่ที่นี่ ตากับยายฉันเป็นหมอยา
ไม่เชื่อคุณไปถามนายบ้านได้เลย”

“พี่เขม อ้ายมอญน้อยผู้นี้สำเนียงพาที่ประหลาดพิกล เห็นที
จักเป็นพวกพม่ากระมัง”

ตากับยายให้เธอแต่งกายโพกศีรษะเยี่ยงผู้ชาย แถมยังเอาเขม่า
กันหม้อมาป้ายหน้าเพื่ออำพรางรูปโฉมโฉมพรรณ คนอื่นจะมองว่า
เธอคือเด็กหนุ่มก็ไม่แปลก ทว่าสายตาเคลือบแคลงของหัวหน้าโจร
กลับทำให้เธอรู้สึกตะครันตะครอ

ดีว่ามองแค่ไม่กี่อึดใจฝ่ายนั้นก็ดึงสายตากลับไป ไม่สนใจเธออีก
ก่อนที่เขาจะก้าวฉับ ๆ ไปยืนเบื้องหน้าคนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกพม่า
ชักดาบออกจากฝักแล้วเงื้อขึ้นฟัน

หวัะ! ตูบ! ช่า!

นั่นคือเสียงคมดาบที่สะบัดศีรษะของชายหนุ่มในชุดมอญคนนั้น ให้แยกจากลำตัว เหตุการณ์สยดสยองนี้เกิดขึ้นภายในชั่วพริบตา แม้กระทั่งเจ้าของศีรษะที่กำลังหลุนๆ จากร่างตนยังเบิกตากว้าง มองโลहितสีแดงฉานพวยพุ่งจากร่างไร้หัวขึ้นสู่ท้องฟ้าประหนึ่งน้ำพุ ก่อนที่ภาพในคลองจักจะดับวูบไป

หัวใจของอมาริสาเต้นรัว ตื่นตระหนกราววิญญานหลุดออกจากร่าง

ตั้งแต่เกิดมา เธอเพิ่งได้เห็นคนฆ่ากันเป็นผักปลาต่อหน้าต่อตากี่วันนี้ หลายวันก่อนหน้าได้เห็นบาดแผลคนไข้ถูกหมีตะบป หรือจำต้องตัดขาเพราะเหยียบกับดักสัตว์ว่าหนังกนาสาหัสแล้ว แต่นั่นเทียบไม่ได้เลยกับฉากฆาตกรรมแบบเกาะติดประชิดขอบเวทีที่เธอกำลังเผชิญ

“กูมิใช่คนพูดมาก แลมิเคยให้คำสว่ไรประโยชน์ พวกมึงเลือกเอา...จักสารภาพ ฤตตายตามสหายมึง”

ปลายดาบคมกริบที่ยังมีเลือดหยดถูกยกขึ้นชี้หน้าคนที่เหลือ ขณะที่อมาริสากำลังคิดหาทางรอด หนึ่งในนั้นก็ร้องขึ้น

“มิผิด! พวกกูเป็นพม่า มาลาดตระเวนหาพื้นที่ตั้งทัพ ครานี้พระเจ้ากรุงอังวะทรงนำทัพหลวงมาเอง อย่างไรเสีย โยเดียของพวกมึงก็หนีมิพ้นดอก”

“อ้ายโง่! บอกมันทำอะไร คิดหรือว่ามันจักไว้ชีวิต” อีกคนแย้งขึ้นมา ทว่ามีอาจหยุดยั้งปากไม่มีหูรูดของอีกฝ่าย

“มึงสิโง่! พระเจ้ากรุงอังวะมิเคยเกรงอ้ายพวกโยเดีย ในเมื่อมันใคร่รู้หนักก็ให้มันรู้ไป รู้แล้วจักทำอะไรได้ อโยธยา...ราชธานีที่ศัตรูมิเคยรบนะ ฤย! โยเดียก็เป็นโยเดียวันยังค่ำ อ้ายพวกชี้แพ้! อู๊ป!”

เสียงอุทานเกิดจากการที่มันถูกฝ่าเท้าหนาๆ ยันยอดดอก ตามด้วย ลูกเตะเสยปลายหางจนตาเหลือกค้าง ลิ่นสติสมประดีไปทั้งอย่างนั้น คนที่เหลือจึงพากันหุบปากเงียบกริบ

“กุมิไซคนใจเย็น จักพูดอะไรควรระวังปากไว้สักหน่อย” มหาโจรยกเท้าขวามือไว้รื้อรื้อจนจมกองเลือดอย่างไม่แยแส ก่อนนั่งยองๆ เอ่ยถามด้วยน้ำเสียงเย็นชา “นั่นใช่พวกเดียวกับมิงฤาไม่”

เพียงถูกสายตาคมกริบมองมาก็ทำเอาอมาริสสั่นหลังชาวับ ริมส่ายหน้าทันใด

“ไม่ใช่! ฉันไม่รู้จักพวกเขา”

“กูถามมัน มึงจักตอบทำอะไร!”

น้ำเสียงเยียบเย็นทำเธอสะดุ้ง ทุกอย่างที่หลอมรวมเป็นผู้ชาย คนนี้ปลุกให้สัญชาตญาณระวังภัยของอมาริสตื่นตัว แค่อังตาเธอก็กลัวจนปัสสาวะแทบราดแล้ว มีหรือจะกล้าเถียง

“อ้ายตัวจ้อยนี้ก็พวกเดียวกันกับพวกกู”

อ้าวเฮ้ย! ฉันไม่รู้จักแกตอนไหนไม่ทราบยะ

อมาริสเบิกตากว้าง อยู่ดีๆ ก็ถูกสาดโคลนใส่ คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจเลยจริง ๆ รู้ไม่ออกมาช่วยก็ดีหรือ!

หญิงสาวมองคนที่ใส่ร้ายป้ายสีกันหน้าด้านๆ ด้วยสายตาอาฆาตเคঁ้น แต่แล้วก็ต้องตัวเกร็งแข็งทื่อเมื่อลำคอสัมผัสกับคมดาบเยียบเย็น ดวงตากลมโตมองไล่จากปลายดาบขึ้นไปจนถึงใบหน้าครีမ်ปกคลุมไปด้วยหนองครา

“กูจักถามอีกแค่คราเดียว มึงใช่พวกพม่าฤาไม่”

เมื่อครู่แค่จ่อ แต่ตอนนี้ปลายดาบคมกริบกดลงมากับผิวเนื้ออ่อนตรงลำคอบบางแล้ว อมาริสเกร็งตัว กำหมัดแน่น ไม่กล้าแม้จะ

หายใจ แต่กระนั้นก็ยังยืนกราน

“ฉันไม่ใช่พม่า จะฆ่าจะแกงก็เชิญ”

ความหวาดกลัวก่อนหน้าอันตรายไปที่ใดก็สุดรู้ อมาริสรู้เพียง
สิ่งที่ตนกล่าวคือความสัตย์ อย่างดีตามหาใจของคนนี้ก็แค่ฆ่าปาดคอ
เอาศพหมกป่าเท่านั้น ไม่แน่...หากตายจากที่นี่ เธออาจได้ย้อนกลับไป
ในที่ที่จากมา

คิดแล้วก็ทำใจกล้า สบตาอีกฝ่ายแว่หนึ่ง ครั้นเห็นดาบถูก
เงื้อง่าเหนือศีรษะก็เกร็งตัวรับ หลับตาปี

เอานะทับทิม

กลัวอะไร ก็แค่ตาย!

กลั่นเพลียงสงคราม

ห้องฟ้ายามราตรีที่ได้รับแสงจากจันทร์หายามข้างขึ้น ยังสว่างมีผู้
แสงจากประทีปนับพันดวงที่ถูกจุดขึ้นรอบกำแพงพระบรมมหาราชวัง

นับจากวันประกอบพระราชพิธียกเสาหลักเมืองเมื่อครั้งพลัด
แผ่นดิน ผ่านเวลาราวสามปี พระบรมมหาราชวังและพระราชวัง
บวรสถานมงคล วัดพระศรีรัตนศาสดาราม รวมถึงตัวพระนคร
อันเป็นนิवासถานของราษฎรจึงแล้วเสร็จ

สมเด็จพระบรมราชาธิราชวามาธิบดี^๑ ทรงประกอบพระราชพิธี
บรมราชาภิเษกตามโบราณราชประเพณีในวันศุกร์ ขึ้นสิบเอ็ดค่ำ
เดือนแปด ปีมะเส็ง สัปตศก จุลศักราช ๑๑๔๗ โปรดให้ตั้งโรงงาน
เลียงพระและราษฎร ทั้งยังมีมหรสพต่อเนื่องสามวันสามคืน

เพลานี้ทั่วทั้งพระนครเต็มไปด้วยบรรยากาศชื่นมื่นของการ
เฉลิมฉลอง ไม่ว่ามองไปทางไหนก็ล้วนสว่างไสวเจิดจรัส ประหนึ่ง
เมืองสวรรค์ที่ลอยเด่นเหนือคุ่น้ำเจ้าพระยา

^๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี

เสียงมหรสพดังกึกก้องไปทั่วทุ่งพระเมรุ เสียงปี่พาทย์รัวจังหวะ
เร้าใจแข่งกับเสียงกลองจีนและเสียงประทัดดังเปรี๊ยะปรั้งเป็นระยะ
ผสานกับเสียงหัวเราะครื้นเครงของผู้คนที่หลังไหลกันมาชมมหรสพ

ทางโน้นมีการแสดงโขน เป็นฉากหนุมานเผากรุงลงกา ทางนี้
มีโหม่งครุ่มแสดงคู่กับกุลาตีไม้ คอยดึงดูดความสนใจให้คนเข้าไปมุงดู
ถัดจากนั้นไม้กลเป็นโรงละครชาตรี การละเล่นพื้นบ้านจำพวกกระบี่
กระบองมวยปล้ำก็มีให้เลือกชมกันตามอัธยาศัย

คว้นสีขาวจาง ๆ จากดอกไม้เพลิงลอยอวลเคล้าไปกับกลิ่นหอม
แรงจากรูปเทียนและดอกไม้มงคลที่ชาวพระนครนำมาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์
คู่บ้านคู่เมือง ทว่าเหล่านี้หาใช่มีเพียงชาวพระนครไม่ งานสมโภช
ยิ่งใหญ่ปานนี้ ชั่วชีวิตคนหนึ่งอาจมีโอกาสดูเห็น ผู้คนจากทั่วสารทิศ
จึงหลั่งไหลมาชื่นชม ไม่ว่าไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ชาวจีนโพ้นทะเลที่
ไล่ล่าเผาเข้ามาค้าขาย แม้แต่พ่อค้าชาววิลาศก็ต่างเบียดเสียดกันมา
ชื่นชมบารมีราชธานีใหม่ของสยาม นามว่ากรุงเทพฯ

แพรพรรณหลากสีสนพลิ้วไหวตามจังหวะการย่างก้าวของผู้คน
อาหารหวานคาวในโรงทานมีบริบูรณ์จนเหลือกิน บ่งบอกว่าสยามได้
ผ่านความทุกข์ยากจากภัยสงครามและยุคข้าวยากหมากแพงมาได้แล้ว
รอยยิ้มและเสียงหัวเราะที่เคยเลือนหายไปเมื่อครั้งบ้านเมืองยังระส่ำ-
ระสายจึงกลับมาแต่งแต้มอยู่บนใบหน้าของชาวพระนครอีกครั้ง ต่าง
พากันโล่งใจว่าจากนี้ไปบ้านเมืองจะก้าวเข้าสู่ความรุ่งโรจน์และสุขสงบ
อย่างแท้จริง

วันอาทิตย์ แรมเก้าค่ำ เดือนสิบสอง จุลศักราช ๑๑๔๗ ปีมะเส็ง
ยามรุ่งสาง มีม้าเร็วส่งไปบอกจากพระยาประสิทธิ์สงคราม

เจ้าเมืองกาญจนบุรี แจ้งข่าวมายังพระนครว่า เพลานี้พดุงมางสิริสุ-
ธรรมราชา^๒ พระเจ้ากรุงอังวะ ยกทัพหลวงมุ่งหน้ามาตั้งทัพที่เมือง
เมาะตะมะ เคลื่อนพลออกจากกรุงรัตนบุรีอังวะเมื่อวันขึ้นสิบค่ำ
เดือนสิบสอง

จากคำให้การของเชลยพม่าซึ่งจับได้ที่เมืองสมิและถูกส่งตัวมา
พร้อมใบบอก ล้วนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า พม่ายกมาคราวนี้ไพร่พล
มหาศาลมีด้ามขวาน แบ่งเป็นเก้าทัพห้าเส้นทาง ด้วยเหตุนี้ พระเจ้า-
อยู่หัวจึงโปรดให้ประชุมพระราชวงศานุวงศ์และเสนาบดีขุนนางใหญ่
พร้อมเพรียงกันหน้าพระที่นั่ง

เพราะข่าวการสงคราม บรรยาการในท้องพระโรงของหมู่พระ-
มหามณเฑียรจึงตึงเครียดยิ่ง ครั้นมหาดเล็กกราบทูลสถานการณ์
ตามใบบอกจากเมืองกาญจน์และคำให้การจากเชลยทั้งสามถวาย
แต่พระเจ้าอยู่หัว ทว่าท้องพระโรงก็เงียบสงัดราวป่าช้า หากมีเข็มตกพื้น
สักเล่มก็คงได้ยิน

เวลาผ่านไปไม่นานนัก พระเจ้าอยู่หัวก็โปรดให้มหาดเล็ก
ผู้กราบทูลถ่ายทอดพระราชกระแสมายังบรรดาขุนนาง สรุปความได้ว่า
เชลยพม่าบอกจำนวนไพร่พลทัพอังวะที่ยกมาเพียงกึ่งเดียวเมื่อเทียบกับ
ข่าวศึกจากกองมอญอาสาที่รายงานมาก่อนหน้านี้ ให้นำตัวเชลยไป
ลงโทษเสีย เก็บไว้ก็ไร้ประโยชน์

“รับด้วยเกล้าฯ พระพุทธเจ้าข้า”

ขุนนางผู้ทำหน้าที่ควบคุมเชลยถวายบังคม แล้วค่อยคลานเข้า
ถอยหลังออกจากท้องพระโรงไป พระเจ้าอยู่หัวจึงรับสั่งให้มหาดเล็ก

^๒ พระเจ้าปดุง พระเจ้าอังวะพระองค์ที่ ๖ แห่งราชวงศ์ลองพญา

แจ้งข่าวการศึกษาที่ได้รับจากกองมอญอาสา เพื่อให้ทุกคน ณ ที่ประชุม
ตระหนักถึงภัยคุกคามในคราวนี้

พระเจ้าปดุงแบ่งกองทัพออกเป็นเก้ากองแยกกันมา หมายโจมตี
สยามห้าเส้นทาง นายทัพแต่ละกองก็หาใช้ธรรมดา มีทั้งพระโอรส
ในพระเจ้าปดุงสององค์ เจ้าเมืองตองอู และแม่ทัพมากฝีมือ รวม
ไพร่พลทั้งพลช้าง พลม้า และทหารราบ รวบรวมหนึ่งแสนสี่หมื่นนาย
เห็นจะได้ ขณะที่ฝ่ายสยามรวบรวมกำลังพลได้แค่เจ็ดหมื่น

ผลัดแผ่นดินมาได้เพียงสามปี งานสมโภชกรุงเทพาก็เพิ่งผ่านพ้น
ไปได้ไม่กี่เดือน มิคาดคิดว่าพระเจ้าปดุงจะกรีธาทัพเข้ามาในเวลานี้

เป็นที่รู้กันดีว่าสยามบอบช้ำจากการทำสงครามมาตั้งแต่สมัยปลาย
กรุงศรีอยุธยา ข้ามผ่านมายังรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี สู่กรุงเทพฯ นี้ได้
ไม่ว่าไพร่ ชุนนาง ไปจนถึงวงศ์กษัตริย์ล้วนต้องตรากตรำรำลึก
ตลอดเวลาเกือบยี่สิบปีมานี้ สยามสูญเสียไพร่พลเป็นอันมาก จำต้อง
ทิ้งเมืองทางเหนือให้กลายเป็นหัวเมืองร้างก็หลายเมือง ไม่มีทางเป็นไปได้
เลยที่จะเกณฑ์ไพร่พลให้ได้ใกล้เคียงฝ่ายอริราชศัตรู

“ขอเดชะฯ ข้าพระพุทธเจ้าขออาสานำไพร่พลสามหมื่นไปสกัด
ทัพหลวงของพระเจ้าปดุงที่จะยกผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์ มิให้
ทัพอั้งว่องเข้าประชิดกำแพงเมืองกาญจนบุรี พระพุทธเจ้าข้า!”

สุรเสียงทรงอำนาจที่กำลังกราบบังคมทูลอยู่นี้คือกรมพระ-
ราชวังบวรสถานมงคล^๓ พระอนุชาธิราช ทั้งยังเป็นขุนศึกคู่พระทัย
หลังจากนั้นเพียงชั่วไม่กี่อึดใจก็มีขุนนางใหญ่ท่านหนึ่งกราบทูล

^๓ สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท พระอนุชาธิราชร่วมพระราชชนกและ
พระราชชนนีกับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

“ขอเดชะฯ คึกครนนี้พม่ายกมาหลายสายนัก ข้าพระพุทธเจ้าเกรงว่า หากกรมพระราชวังบวรทรงแทงนำไพร่พลเกือบกึ่งหนึ่งไปเยี่ยงนั้น แล้วอีกสี่สายที่เหลือจักมีกำลังตั้งรับพม่าเยี่ยงไร ลูกระจายไพร่พลออกสกัดทัพอังวะทุกสายมิเป็นการดีกว่าหรือพระพุทธเจ้าข้า”

ครั้นสิ้นเสียงเจ้าพระยาธรรมาธิกรณ ท้องพระโรงก็พลันตกสู่ความเงียบงันอีกคราบทหนึ่ง ทุกคน ณ ที่นั้นต่างจดจ่อรอฟังพระราชวินิจฉัย ในที่สุด พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงจัดสรรไพร่พลออกเป็นสี่ส่วน

ส่วนแรก ให้พระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษเทเวศร์ทรงนำไพร่พลหมื่นห้าไปตั้งขัดตาทัพสกัดพม่าที่นครสวรรค์ มิให้ล่วงเข้ามายังใจกลางแผ่นดินสยาม

ส่วนที่สอง ให้กรมพระราชวังบวรสถานมงคลทรงนำไพร่พลสามหมื่นไปยังกาญจนบุรี รอปะทะกับทัพหลวงของพระเจ้าปดุงที่กำลังยกเข้ามาทางด่านพระเจดีย์สามองค์

ส่วนที่สาม ให้เจ้าพระยาธรรมาธิกรณและเจ้าพระยายมราชนำไพร่พลห้าพันไปตั้งทัพที่เมืองราชบุรี รักษาทางลำเลียงเสบียงของทัพที่สอง และคอยสกัดทัพพม่าที่จะยกมาจากทางใต้หรือเมืองทวาย

ส่วนที่สี่ เตรียมไพร่พลไว้ในพระนครราวสองหมื่นเศษเป็นกองหนุน หากข้าศึกรุกคืบหนักหน่วงด้านใด ก็จะยกไปช่วยได้ทันทั่วทั้ง

ครั้นทราบเช่นนี้ เจ้าพระยาธรรมาธิกรณและเจ้าพระยายมราชที่ได้รับการจัดสรรไพร่พลน้อยกว่าทัพอื่นก็ทำที่จะแย้ง ทว่าพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งให้ปิดประชุมฉับพลัน ท่านเจ้าคุณทั้งสองจึงทำได้เพียงเก็บงำความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมไว้ในใจ

“ประชุมขุนนางวันนี้ได้ตั้งใจเข้าเฝ้า!”

กรมพระราชวังบวรฯทรงพระสรवलัน ก่อนยกพระสุธารสาขึ้นเสวย เจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์จึงเฝ้าพระโอรสตาม

“มิใช่เรื่องแปลกอันใดที่ได้เฝ้าละออของฐิติพระบาทจะทรงเห็นพ้องกับความคิดอ่านของทูลกระหม่อมน้ำ คึกครานี้สยามเราเสียเปรียบด้านกำลังพล แลพิชัยสงครามได้กล่าวไว้...จับโจรต้องจับหัวหน้าก่อนควรแล้วที่จักส่งขุนพลฝีมือเอกอุเฝ้าทูลกระหม่อมน้ำออกไปสกัดทัพหลวงพระเจ้าปดุง”

“ทองอินเอ๋ย...วาจาเจ้าเอ๋ยมานั้นมิผิดเพี้ยนกับที่ข้าคิดเลย นอกจากพระองค์แล้ว ก็คงมีผู้ใดแจ้งใจหัวอกข้า เป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้”

เดิมทีกรมพระราชวังบวรฯยังทรงเกรงว่า พ่างศึกสงครามมานานปี อำนาจและยศถาบรรดาศักดิ์จะทำให้พระราชหฤทัยพระเชษฐาธิราชกลายเป็นอื่น ทว่าพ่ายกมาครานี้เห็นจะมีข้อดีข้อหนึ่งด้วยทำให้พระองค์ทรงตระหนักว่า น้ำพระราชหฤทัยพระเชษฐาธิราชนั้นยังคงเดิม

ทางฝ่ายเจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์ทรงสดับก็ตรัสขึ้น

“สร้างบ้านแปงเมืองมาสามปี กรุงเทพทวารวดีฯเพิ่งจะเริ่มเป็นปึกแผ่น พม่าก็มาทำดีเสียแล้ว พระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นพ้องกับทูลกระหม่อมน้ำ จึงทรงให้นำหนักไปยังทัพหลวงฝ่ายศัตรู แลหลานก็เชื่อเหลือเกินว่าฝีมือการรบของพระเจ้ากรุงอังวะผู้นี้มีคณนามือทูลกระหม่อมน้ำดอก”

“ยกยอปอปั้นเข้าเกินไปแล้ว เจ้าทองอิน” กรมพระราชวังบวรฯเฝ้าพระสรवल ทว่าดวงพระเนตรกลับเปี่ยมไปด้วยแววความมุ่งมั่น

“อย่างไรเสียพระเจ้าปดุงผู้นี้ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้พิชิตมณีปุระและยะไข่ สองเมืองนี้ฟังว่าชัยภูมิยากโจมตี ง่ายป้องกัน แลเมื่อพิชิตได้แล้ว จึงยกมาสยามเรา หมายจักตีหักเอาด้วยยุทธวิธียกทัพไปหลายทาง เจกเดียวกันนั้น มิว่ากระไร อย่าได้ประมาทเทียว”

“น้อมจดจำพระโอวาท” เจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษเทเวศร์ยก พระหัตถ์ขึ้นประนม ก้อนบรรจงกราบ “หลานจักกระทำกิจเพื่อ บ้านเมืองในครานี้สุดความสามารถ ขอทูลกระหม่อมนำทรงรักษา พระวรกาย”

กรมพระราชวังบวรฯ แยมพระสรวลบาง ๆ

“เจ้าเองก็รักษาตัวให้ดี คุณพระศรีรัตนตรัยคุ้มครอง”

ข้างฝ่ายพระเจ้าปดุงกำลังยกทัพหลวงมุ่งหน้าไปยังเกาะมะตะมะ

ด้วยรู้พลมหาศาล การเดินทางรอนแรมผ่านสามสิบแปดตำบล จากกรุงรัตนบุรีอังวะ กว่าจะถึงเกาะมะตะมะก็ล่วงเข้าแรมสี่ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะเส็ง

ทว่าการเดินทางที่ล่าช้ากว่ากำหนดเดิมทำให้หลักใหญ่ เพราะ มีเรื่องอื่นทำให้พระเจ้าปดุงพิโรธได้มากกว่า

เหตุที่ว่าก็คือ พระองค์ทรงมอบหมายให้มังยีมางของจอล่วงหน้า มาเตรียมเสบียงตั้งแต่เดือนแปด แต่ทันทีที่มาถึงเมืองเกาะมะตะมะ กลับพบว่าเสบียงไม่เพียงพอให้กองทัพใช้สอย ทำให้พิโรธยิ่งนัก มีบัญชาให้จับตัวมังยีมางของจอซึ่งเพลานี้ตั้งทัพอยู่ที่เมืองมะริด จำตรูใส่ชื่อคาม่าเข้าเฝ้า และโปรดให้แกงห่วนแมงยีมหาสิหสุระไป คุ่มทัพที่เมืองมะริดแทน

ระหว่างที่รออยู่นี้ หลังประทับเกาะมะตะมะได้สี่ราตรี พระเจ้า

ปดุงก็พิโรธเรื่องใหม่ ทั้งพระโอรสแลแม่ทัพนายกองที่ถูกเรียกตัวเข้าเฝ้า ล้วนสะบัดร้อนสะบัดหนาว ไม่อาจคาดเดาได้เลยว่าจะพบเจอกับอะไร

ในห้องพระโรงเมืองเมาะตะมะ พระเจ้าปดุงประทับบนพระที่นั่ง พระโอรสศิริธรรมราชา (ตะแคงกามะ) นั่งทางซ้าย พระโอรสสะโต-มันซอ (ตะแคงจักกู) นั่งทางขวา ที่เหลือก็นั่งลดหลั่นไปตามชั้นยศ ทว่าสิ่งที่ทุกคนเป็นเหมือนกัน คือแผ่นหลังที่หมอบกราบอยู่นั้นล้วน ห้วนเกรง

“พวกมึงรู้ๆไม่ กูเรียกพวกมึงมาทำอะไร”

พระสุรเสียงหุ้มหัวแผ่อำนาจทำเอาคนฟังสะดุ้ง เดิมทีก็ไม่มีใครกล้าเงยหน้าขึ้นมาตอบ ทว่าทุกคนรู้ดีว่า หากไม่มีหนึ่งหน้าไฟ ออกมารองรับ เพลิงโทสะของพระเจ้ากรุงอังวะในคราวนี้คงผลาญห้องพระโรงวอดวาย พระโอรสสะโตมันซอจึงกลั่นใจเอ๋ยขึ้น

“กระหม่อมโง่เขลา มิอาจล่วงรู้ความคิดกษัตริย์ผู้ปรีชา สามารถเยี่ยงเจ้าพ่อ หากเจ้าพ่อทรงมีอะไรจักใช้สอย ก็รับสั่งเถิด พระพุทธเจ้าข้า แม่ต้องบุกน้ำลุยไฟ ลูกก็จักทำ”

“พวกมึงเป็นไปกันหมดแล้วหรือไร ถึงต้องให้ลูกกูออกหน้า แทนเยี่ยงนี้! ใช้การมิได้ เลี้ยงเสียข้าวสุก!”

เสียงตวาดลั่นทำเอาบรรดาขุนนางพากันก้มหน้านิ่ง ยึดหลัก น้ำเชี่ยวไม่ควรเอาเรือขวาง ต่อให้พระเจ้ากรุงอังวะพระองค์นี้จะพิโรธเพียงใด ก็คงไม่ถึงขั้นสั่งประหารคนเป็นผักปลาหรือกระมัง...

ฝ่ายพระเจ้าปดุงทอดพระเนตรเห็นขุนนางพากันเงยเป็นปลาซาก ก็ยิ่งกริ้ว เขวี้ยงจอกชาลงกลางห้องพระโรง

“บัดนี้กูมาถึงได้ส่วนแล้ว กูยังไม่เห็นพวกมึงจัดให้พลทหาร

แลข้างม้าข้ามฟากไปได้หมดเลย แผ่นเหล็กกั้นหน้าพวกมึงอยู่ๆ
จึงข้ามไปได้ ถ้าพวกมึงมิเอาข้ามไปให้หมดในวันนี้ กูจะจับพวกมึง
เอาไปเผาให้หมด!”

พอลิ้นคำนี้ บรรดาขุนนางทั้งน้อยใหญ่ก็พากันก้มหน้าหมอบ-
กราบตัวสั่นด้วยเกรงพระอาญา

เพลานี้พระเจ้าปดุงเดือดดาลยิ่งนัก ถึงขั้นทอดพระเนตร
พระแสงหอกที่แขวนไว้ใกล้ๆ ดำริว่าหากเมื่อครู่ชว้างหอกนี้แทน
จอกชา ก็คงดี

ขณะที่จะไปคว่ำพระแสงหอกกลับมีเสียงหนึ่งเอ่ยขึ้น

“เจ้าเมืองสันติขอกราบบังคมทูลพระพุทธรเจ้าข้า...ธรรมดา
กระบวนคึกนั้นบางที่ต้องยกตีโดยเร็ว ครั้นทำซ้ำเข้าก็มักมิเห็น
ชัยชนะ บางที่ต้องการซ้ำ ยกไปทำเร็วเข้าก็มิมีชัยเช่นกัน บัดนี้
พระองค์ได้ทรงยกกองทัพมานั้นมากนับมิถ้วน พระองค์จักเสด็จ
ยกกองทัพไปตีโยเดียทางท่าไร่ พระองค์ก็ยกพลไปทีเดียวนั้น ข้า
พระพุทธรเจ้าเห็นว่ามิบังควร โดยเหตุว่าเสบียงอาหารน้อย ในเวลานี้
จักได้เสบียงอาหารไปอย่างมากคนหนึ่งเพียงหาบหนึ่งเท่านั้น เมื่อ
เสบียงอาหารหมดลงก็จักเสียการ อีกประการหนึ่ง แลท่าไร่ก็จัก
หาเสบียงมิได้ เป็นที่กัณดารขัดสนนัก”

ขุนนางใจกล้าผู้นี้คือเจ้าเมืองสันติ เมืองเล็กๆ ซึ่งไม่เคยอยู่ใน
สายตา หากแต่เมื่อสดับความจากอีกฝ่ายกลับสะดุดพระทัยนัก จึง
พยกพระพักตร์เป็นเชิงให้กล่าวต่อ

“...อนึ่ง ฝ่ายโยเดียจักมิรู้เที่ยวถว้ว่าพระองค์ทรงยกพลมาก

“อ้างอิงจากมหาราชวงศ์ พงษาวดารพม่า แปลโดย นายต่อ

ทางท่าไร่ แลพระองค์ทรงจัดให้ยกไปทางระแหงทางหนึ่ง เมืองมะริด ทางหนึ่ง เมืองทวายทางหนึ่ง เมืองเชียงใหม่ทางหนึ่ง โยเดียเองก็คงแยกไปตักจุกช่องไว้สี่ทางเป็นแน่ กระนั้น ขอพระองค์ทรงจัดกองทัพแยก ยกพลไปทางพระเจดีย์สามองค์ ให้สะโตมันขอพระโอรสยกไปกองหนึ่ง ทางตำบลปิลอกนั้นให้มะยันทวนมางยืมหามางของยกไปศิริธรรมราชาพระโอรสนั้นให้ยกไปทางมิตะกิจทางหนึ่ง สามทางนี้ให้ยกซุ่มไป แต่ทางท่าไร่นั้นยกไปให้กิตติศัพท์รู้ดังไปถึงโยเดียว่า อังวะยกมาทางนี้มาก ฝ่ายโยเดียไม่รู้อุบายก็คงจะยกมาทางท่าไร่มากเป็นแน่ เมื่อสยามยกมาทางนี้มากแล้ว ฝ่ายข้างอังวะที่ยกไปทางพระเจดีย์สามองค์ ทางปิลอก มิตะกิจก็ตีเข้าไป โยเดียก็จะหวั่นหน้าพะวงหลัง ถอนกองทัพที่ไปจุกไว้ทางระแหง เชียงใหม่ มะริด ทวายก็จะยกเข้าตีสยามได้โดยสะดวก

“แต่พระองค์นั้นทรงจัดเสบียงอาหารตั้งอยู่ที่เมืองเมาะตะมะบัญชาการให้กองทัพล่าเสียงส่งเสบียงถึงกันมิให้ขาดได้ ข้าพระพุทธเจ้าเห็นว่าสยามจักได้แก่พระองค์เป็นแน่”

ครั้นทรงสดับจนจบ พระเจ้าปดุงก็ทรงพระสรวلدั่งลั่น

“เจ้าเมืองลันตีเป็นเจ้าเมืองเล็กแท้ๆ มันยังทูลตามความเห็นของมัน ส่วนพวกมึง กูอุตส่าห์ตั้งไว้เสียใหญ่โต กลับไม่เป็นเรื่องสักคนเดียว ที่ลันตีมันทูลนั้นพวกมึงได้ยินหรือไม่”

“ได้ยินแล้วพระพุทธเจ้าข้า!”

ครานี้บรรดาขุนนางตอบพร้อมเพรียงกัน ทว่ากลับทำให้เพลิงโทสะในพระอุระปะทุขึ้นมาอีกระลอก พระเจ้าปดุงเดินไปคว้าพระแสงหอกมากำไว้ที่พระหัตถ์ ขณะตรัสว่า “พวกรุ่นนี้กูจักยกทัพไปตีสยาม!” พระแสงหอกนั้นก็ถูกขว้างออกไป

“โอ้ย!”

คงเป็นคราเคราะห์ของมางยีนันที่จะจ่อถึงปลัดทัพ พระแสงหอกเล่มนั้นจึงพุ่งเข้าใส่ หลังจากร่างโชกโลหิตถูกหามไปพยาบาล พระเจ้าปดุงก็ไล่ขุนนางออกจากห้องพระโรง

ไม่จำเป็นต้องสำแดงอิทธิฤทธิ์มากไปกว่านี้ บรรดาขุนนางก็หวั่นเกรงบาร์มีพระเจ้าปดุงทั่วทุกตัวคน ต่างเอาช้างม้ารีพลจากท่าเมืองเมะตะมะข้ามฟากไปได้หมด มิเสียแรงที่พระเจ้ากรุงอังวะทรงขว้างพระแสงหอกออกไป

เสียงคมดาบกวัดแกว่งฟาดอากาศดังซวบ ๆ สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวประเปรียวองอาจของชายหนุ่มผู้หนึ่งซึ่งกำลังร่ายรำเพลงดาบสองมืออยู่กลางลานวัด ทำให้ภิกษุชราเฝ้ามองด้วยความพึงพอใจ

พ่อเขมคนนี่คือศิษย์เอก และเป็นคนแรกที่ท่านถ่ายทอดเคล็ดวิชาดาบอาทมาตให้จนหมดสิ้น ผิดกับศิษย์คนอื่น ๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาดาบได้ยวบ้าง หมดมวยบ้าง มิเคยมีผู้ใดได้เล่าเรียนเพลงดาบอาทมาตจนครบจบกระบวนการจนความเชี่ยวชาญ

“หลวงตาท่านช่างลำเอียงนัก ภูหรืออุตส่าห์ปรนนิบัติพัดวิจัดหาหมากพลูมาให้มิได้ขาด แต่กลับสู้ยายมอญไร้วนอนปลายตีนอย่างยายเขมมิได้สักเศษเสี้ยว เจ็บใจนัก!”

ชายหนุ่มผู้หนึ่งที่กำลังช่มดูอยู่ไม่ไกลเอ่ยขึ้น ลูกสมุนจึงกลายร่างเป็นลูกขุนพลอยพยัก ผสมโรงทันใด

“ยายเขมมันท่าทางจะมีของดีกระมังพี่ทองเอก มิเช่นนั้นท่านขุนคงมิรักมันประหนึ่งลูกในไส้ปานนี้”

“เอ๊ะ! นี่มีงหาว่าพ่อท่านรักภูหรือ อ้ายปากมิมิหูรูด!”

อ้าว ไยกลายเป็นความผิดอ้ายอ้าวไปเสียเล่า

นายอ่าเกาหัวแกรกๆ แต่กระนั้นก็รีบหุบปากสำรวจมาจา เพราะถึงแม้บุตรชายของขุนอินทรเดชจะมีได้วางโตหรือทำตัวเกะ-มะเหรกเกเร ทว่านิสัยใจคอก็เป็นที่รู้จักกันว่าทะลุเล็ดรื้อน โดยเฉพาะกับอ้ายเขมที่หมายหัว กล่าวถึงในแง่ดีให้พี่ทองเอกได้ยินมิได้ เลย เป็นต้องฉุนตลอค

“ข้าพุดผิดไป เอาใหม่จะ...อ้ายเขมมันต้องเล่นเล่นทำ คุณไสยแน่แล้ว มิเช่นนั้นคนเขาจะพากันรักมันสงสารมันทั้งบ้าน ทั้งเมืองหรือ”

“อ้ายท้าว! มึงมีพุดก็ไม่มีใครเชื่อว่ามึงเป็นใบ้ดอก”

ว่าแล้วทองเอกก็ง้างเท้าถีบลูกสมุนปากเประไปหนึ่งที ทว่า ไม่กล้าออกแรงมากนัก ด้วยเกรงหลวงตาจะรู้ว่าตรงนี้มีคนซุ่มซ่อน แอบมองอยู่

ทางด้านนายอ่า พอดูลูกพี่ถีบไปหนึ่งทีก็หุบปากเงียบกริบ เพียงมองตามสายตาทองเอกไป แต่ก็ไม่เข้าใจอยู่ดีว่าทำไมพี่ทองเอก ต้องมาซุ่มดูอ้ายเขมฝึกดาบสองมือด้วย ในเมื่อตนเองก็นับเป็น ผู้เชี่ยวชาญดาบเดี่ยว

ทั้งคู่แอบดูอยู่เป็นนาน จากดวงตะวันลอยสูงเคลียยอดไม้ ค่อยๆ เคลื่อนคล้อยลงมาลับเหลี่ยมภูเขา ทองเอกกลับไม่ได้ยินว่า หลวงตาจะสั่งสอนเคล็ดวิชาใดให้อ้ายเขมอีก เพียงยืนมองดูมันฝึกดาบ ไปเรื่อยๆ ครั้นฝ่ายนั้นหยุดฝึก ทองเอกก็รีบลากลูกสมุนกลับเรือน

“พี่ทองเอก รอช้าด้วยซี!”

นายอ่าเป็นเด็กหนุ่มร่างเล็ก ก้าวอย่างไรก็ไม่ทันคนตัวสูงใหญ่ และช่วงขายาวเช่นทองเอก อีกฝ่ายจึงพ่อนความเร็วในการสาวเท้าลง

ทว่ายังคงเร่งฝีเท้าหมายจะกลับถึงเรือนก่อนตะวันตกดิน

“ชักช้าเยี่ยงนี้ หากเป็นในสนามรบคงมีแล้วถูกพวกพม่าฆ่าตายไปเสียเปล่า มึงต้องฝึกฝนจริงจังได้แล้วอ้ายอ๋า มิเช่นนั้นต้องถูกพม่าฆ่าตายแน่”

ทองเอกกล่าวเสียงเครียด ทว่านายอำกลับหัวเหวดยิ่งกว่า

“พี่ว่ากระไรนะ! คึกนี้ทางการมิได้เกณฑ์ไพร่ในสังกัดขุนท่านเข้าส่วนกลางนี้จะ ไยข้าต้องฝึกด้วยเล่า”

“อ้ายโง่ มึงมิรู้หรือ อ้ายเขมมันห่มเหตฝึกดาบอาทมาตไปเพื่อกระไร” ครั้นอีกฝ่ายส่ายหน้า ทองเอกก็ตบหลังหัวไปอีกทีหนึ่ง “มึงนี่โง่ดักดานเสียจริง ก็เพราะอ้ายเขมมันอยากเป็นใหญ่เป็นโต คงคิดจักสร้างความดีความชอบในศึกครั้งนี้เป็นแน่แท้ ในเมื่ออ้ายมอญกำพร้าเลี้ยงมันทำได้ ไฉนบุตรชายท่านขุนเลี้ยงข้าจักทำได้เล่า”

“พี่จะไปศึกครั้งนี้ด้วยรี” นายอำทำหน้าเหมือนเห็นผี ทองเอกเห็นเข้าก็ทำเสียงรำคาญ

“มิใช่แค่กู มึงก็ต้องไปกับกูด้วย”

“แต่...”

“มึงมิต้องเถียง อ้ายอ๋า กูตัดสินใจแล้ว แลแจ้งพ่อท่านไว้แล้ว หากวังหน้าท่านเสด็จมาถึงเมืองกาญจน์เมื่อใด กูจักให้พ่อท่านพาไปถวายตัวเป็นข้าราชการ”

สีหน้าของทองเอกในยามนี้ดูขึงขังจริงจังยิ่งนัก บ่งบอกว่าเจ้าตัวตัดสินใจแน่วแน่ ลูกสมุนเช่นนายอำจึงทำได้เพียงกลืนน้ำลายเหนียวหนืดลงคอ คิดในใจ ที่หลวงตาท่านเคยทำนายไว้ว่า อ้ายอ๋าคนนี้มีดวงชะตาอายุยืน เห็นทีจักเชื่อถือมิได้เสียแล้ว

แผ่นดินอยู่ คนรอด แผ่นดินสูญ คนม้วย

แสงแดดยามบ่าย ช่วงกลางฤดูเหมันต์ไม่นับว่าเจิดจ้า

โดยเฉพาะบริเวณแนวป่ารัชฎ์เช่นนี้ ยากยิ่งนักที่จะหาแดดดี ๆ มาทำข้าวตากหรือปลาแห้งเพื่อใช้เป็นเสบียงครั้งในการเดินทางหลีกหนีเพลิงสงครามที่จวนเจียนปะทุ

เพิ่งผ่านพ้นหน้าฝนได้ไม่นานก็มีข่าวลือแพร่สะพัดไปทั่วว่า พระเจ้ากรุงอังวะเตรียมกรีธาทัพมาโจมตีสยาม ชาวหมู่บ้านมอญที่อาศัยอยู่ใกล้กับด่านพระเจดีย์สามองค์แห่งนี้จึงพากันเตรียมเสบียง ชายวัยฉกรรจ์เตรียมตัวถูกทางการเกณฑ์กำลังพล ที่ไม่อยากจะร่วมรบก็เตรียมเร่ร่างกายซุกซ่อนในป่า พวกคนชรา เด็ก และผู้หญิงก็ต้องพากันอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังตัวเมือง

ขึ้นชื่อว่าสงคราม ล้วนต้องนองเลือด สูญเสียทั้งสองฝ่าย

หญิงสาวทอดถอนใจ เมื่อพบว่าข่าวหึ่งบั้นก่อนที่ตากไว้ตั้งแต่แดดเริ่มออก บัดนี้ยังไม่มีที่ทำว่าจะแห้งพอให้เก็บเป็นเสบียงได้ จึงขยับไปดูแผงปลาหมักเกลือบ้าง แล้วก็ต้องผิดหวัง เพราะสภาพของมันไม่ต่างอะไรกับข้าวที่วางเรียงรายอยู่ในกระเจาดเลย หาก

คราวนี้พ่ายกทัพมาจริง เห็นที่คงอดตาย

“อันไหนยังมีแห่งก็มีเป็นไรดอกแม่ทัพมิม พวกข้าจักเก็บไว้กิน
เอ็งเอาไปเสียให้พอ”

ยายมาเอ่ยด้วยรอยยิ้มเปี่ยมเมตตา ทว่าในเวลาเช่นนั้นกลับทำให้
อมาริสาน้ำตาริน บีบมือเหยี่ยวบนของอีกฝ่ายไว้แน่น

“ไฉนยายกับตาบอกว่าจะไปกับฉันไง ทำไมอยู่ดีๆ ถึงกลับคำ
ละจะ”

“เฮ้อ...นางหนูทัพมิมเอ๋ย” ยายมาถอนหายใจ “ถ้าตาสายมัน
แข็งแรงเหมือนเมื่อก่อนยังพอทำเนา นี่มีรู้มันจักตายวันตายพรุ่ง
ข้าเองก็ชราแล้ว ถูกพม่าฆ่าฟันตายไปก็มีเสียตายดอก ห่วงก็แต่เอ็ง...
อ้ายพวกพม่ามันอำมหิตวิปริตนัก เสียกรุงคราก่อน มันเคลื่อนทัพ
ผ่านทางใด สาวๆ สวยๆ เยี่ยงเอ็งล้วนถูกปล้นฆ่าอย่ายี้ เชื่อข้าเถิด
รีบหนีไปเสีย หาผู้รักคน เอ็งจักได้มีคนปกป้องคุ้มครอง”

“โธ...ตายยังป่วยอยู่แบบนี้ ฉันจะทิ้งไปได้ยังไง”

อมาริสาน้ำตาลอว่ ตลอดหลายเดือนที่ล่องผ่าน ต่อให้ตาสาย
กับยายมาไม่ใช่ญาติก็ผูกพันกันเหมือนญาติไปแล้ว สองตายายไม่เพียง
ให้ที่พักอาศัยโดยไม่เคยมองว่าเธอประหลาด ยังช่วยให้เธอปรับตัว
อยู่ในชุมชนมอญแห่งนี้ได้อย่างกลมกลืน

อาชีพหมอยาของตาสายทำให้การใช้ชีวิตที่นี่ไม่น่าเบื่อ แม้แต่
จมจ่อมกับการหาคำตอบว่าจะหาทางกลับบ้านอย่างไร หรืออะไรพาตน
ย้อนมาสู่อดีต อมาริสช่วยตาสายกับยายมาเก็บสมุนไพรบ้าง ตาก
บด ตำยา ช่วยตาสายรักษาคนไข้บ้าง เผลอแป๊บเดียวก็หมดวัน
ทว่าชีวิตอันแสนสงบและเรียบง่ายกลับต้องพังพินาศเพราะคำเดียว...
สงคราม

ปลายหน้าฝนมีข่าวลือ ต้นหน้าหนาวคนในหมู่บ้านเริ่มทยอยอพยพ ตาสายกับยายมาตั้งใจว่าจะพาเธออพยพเข้าเมืองกาญจน์เช่นกัน แต่จนใจที่ตาสายเป็นหมอยาเพียงคนเดียวในหมู่บ้านจึงไม่ยอมทิ้งผู้ไข้ ครั้นชาวครัวมอญพากันอพยพไปจนหมู่บ้านร้างผู้คน ตาสายกลับกลายเป็นผู้ไข้เสียเอง

“ทับทิมเอ๋ย...ตาสายของเอ็งเห็นที่จักมืรอด ตั้งแต่อยู่กันมา ข้ามิเคยเห็นมันทรุดหนักเยี่ยงนี้มาก่อน เอ็งไปเถิด อย่าให้พวกข้าเป็นตัวถ่วง จำไว้ เอ็งมิได้ติดค้างพวกข้า”

ยายมาพูดถึงตรงนี้ อมาริสาก็ปล่อยโฮ สะอึกสะอื้นราวเด็กน้อย ยิ่งเห็นตาสายนอนหายใจรวยรินอยู่บนแคร่ไม้ไผ่ก็ยิ่งสะอื้นหนัก

“มีดนี่เอ็งพกติดตัวไว้ ใต้ไฟ เสบียงกรัง...เอาไปเสียให้พอเดินเลียบลำน้ำลงใต้ไปสักห้าหกวัน ประเดี๋ยวก็ถึงเมืองกาญจน์”

ถ้อยคำเหล่านี้ยายมากำชับกับเธอไม่รู้กี่หน แต่แค่คิดว่าจะต้องเดินทางกลางป่าเขาเพียงลำพัง โดยไม่มีอุปกรณ์สื่อสารหรือเข็มทิศติดตัว อมาริสาก็หาข้ออ้างให้ตัวเองเกาะติดตายายคู่นี้ต่อไป

เธอไม่ยอมรับมีดเล่มนั้นมาถือไว้ เพียงยกหลังมือขึ้นปาดน้ำตาพลางวิงวอน

“จนกว่าตาสายจะหาย ฉันไม่ไปไหนทั้งนั้น ให้ฉันรักษาตาสายตามวิธีของฉันได้ไหมจ๊ะ”

ยายมาส่ายหน้าให้กับความดื้อแพ่งของอีกฝ่าย แต่สุดท้ายก็ใจอ่อน

“ถ้าดวงตาสายมันยังไม่ถึงขนาด คงรักษาหายอยู่กระมัง เอาเถิด เอ็งอยากทำอะไรก็ลองดู”

ครั้นได้รับอนุญาต หญิงสาวก็รีบไปคัดสมุนไพรในกระต๊อบ

เก็บยาด้วยความกระตือรือร้น

“ลองดูทั้งหมดนี้เลยละกัน”

อมาริสาเลือกหยิบรากลของสมุนไพรที่เคยเห็นตาสายจ่ายให้ผู้ป่วยมาทั้งหมดสี่ชนิด เอาสารหุบให้พอแตก มัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ แล้วนำไปต้มไฟอ่อนในหม้อดินเผา

โดยปกติแล้วตาสายจะเลือกจ่ายยาหนึ่งตัวต่อหนึ่งโรค ด้วยเกรงว่าฤทธิ์ยาจะแสดงกันเอง เธอยังเคยคิดว่า หากมีเวลาก็คอยทดลองทำวิจัยเรื่องผลข้างเคียงของสมุนไพรเหล่านี้ ดิดที่มีข่าวพม่ายกทัพมารุกราน และตาสายก็ดันมาล้มป่วยเสียก่อน จึงต้องพับโครงการไปไม่มีกำหนด

อมาริสาใช้พัดใบลานวิไฟในเตาฟางทอดถอนใจ

ในนิยายแนวพีเรียดข้ามภพที่เธอเคยอ่าน นางเอกมักทะลุมิติไปอยู่ในตระกูลขุนนาง ได้พบรักกับพี่หมื่น ไม่ก็คุณหลวง คงเป็นกรรมของเธอที่ต้องข้ามกาลเวลามาอยู่ในยุคสงคราม แคมโจรผู้ร้ายยังชุกชุม ปล้นฆ่ากันเป็นว่าเล่น ยิ่งตอนที่ได้เห็นคนถูกฟันคอต่อหน้าต่อตานั่น ทำเอาเธอหลอนไปหลายวันที่เดียว

มือที่ถือพัดอยู่เริ่มรลลง ภาพเหตุการณ์ในวันนั้นค่อยๆ ผุดขึ้นในหัว

“กูจักถามอีกแค่คราเดียว มึงใช้พวกพม่าฤไ่มั”

แค่นี้ก็ถึงเสียงซ่มๆ นั้น ชนอ่อนหลังคอเธอก็ลุกชันไปหมด สงสัยตอนนั้นอะดรินาลินคงหลังเยอะเกินไปละมั้ง ถึงได้ไม่กลัวตาย ทำหายคมดาบที่จ่ออยู่ตรงคอตัวเอง แคมยังสบตากับอีตามหาใจอย่างบ้าบิ่นอีก

“ฉันไม่ใช่พม่า จะฆ่าจะแกงก็เชิญ”

ตอนนั้นอมาริสาคิดเพียงว่า ความตายอาจเป็นบุญแจลสำคัญที่ทำให้เธอได้กลับสู่โลกเดิม ดูจากฝีมือการลงดาบของหมอนั้น นับเดียวไปเผ่ายมบาล คงตายแบบไม่ทรมานเท่าไร แต่กระนั้นก็อดกลัวไม่ได้ ตอนอีกฝ่ายเงื้อมดาบขึ้นจึงปิดเปลือกตาแน่น ไม่กล้ามอง

“เป็นแม่หญิงจริงเสียด้วย”

เสียงพึมพำของตามหาโจรทำให้อมาริสาตระหนักว่าตัวเองยังไม่ตาย กอปรกับตอนนี้เรือนผมยาวที่ซ่อนไว้ในผ้าโพกศีรษะถูกหมอนั้นใช้ปลายดาบสะกิดจนหลุดลุ่ย การต้องเปิดเผยว่าตนเป็นสตรีต่อหน้าชายฉกรรจ์นับสิบ ทำเอาหัวใจเธอร่วงลงไปใต้ตาดุ่ม

“ไว้ผมยาวๆ หากนางนี้มีไข่มอญก็เป็นพม่า...ทำเยี่ยงไรกับมันดีพี่เขม”

หัวหน้าโจรจ้องเธอนิ่ง ทำเอาอมาริสาไม่กล้าแม้จะหายใจกระทั้งได้ยินเสียงดาบส่ายกับยายมาที่หน้าจะเพิกกลับจากตลาดร้องเรียกหาเธอแว่วๆ ริมฝีปากหยักของหมอนั้นจึงขยับเอ่ย

“จักไปไหนก็รีบไปเสีย อย่าให้ข้าเห็นเอ็งอีก”

ไม่ต้องรอให้อีกฝ่ายกล่าวซ้ำ อมาริสาก็หันหลังวิ่งแนบไม่คิดชีวิต ล้มลุกคลุกคลานอยู่หลายที กระทั่งกลับถึงเรือนพร้อมกับหัวใจที่ยังคงเต้นระทึกกรึกโครม

ไม่รู้ตามหาโจรนั้นใช้วิธีการอะไร ทั้งเชลยที่จับไว้ ทั้งศพคนหัวขาด ล้วนหายไปอย่างไร้ร่องรอย แม้แต่เจ้าของเรือนอย่างดาบส่ายกับยายมายังไม่ระแคะระคายเลยสักนิดว่ามีคนมาฆ่ากันตายในละแวกบ้าน

ครั้นเล่าให้สองตายายฟัง อมาริสาก็ถูกยายมาหยิกต้นแขนไปหนึ่งที หน้าซ้ำหญิงชรายังทำสะอ่อยบรมยกใหญ่

“เป็นสาวเป็นนาง อยากรู้อยากเห็นให้มันน้อยน้อยเถิด กลางศึกสงครามเยี่ยงนี้ อ้ายอีหน้าไหนก็ไว้ใจมิได้! อย่าคิดว่าแต่งตัว เยี่ยงบุรุษแล้วผู้อื่นจะมองไม่ออกว่าเอ็งเป็นสตรี เดชะบุญ...ที่เอ็งไป เจอมานั้นคงมีพนักงมอญอาสา ถ้าเป็นพวกพม่า...คุณพระคุณเจ้าช่วย ไม่อยากจะคิด!”

“แน่ใจเธอจะย่ายว่านั่นนะกองมญอาสา บอกว่าเป็นโจรป่า ยังน่าเชื่อกว่าอีก”

“บ๊ะ! ผู้ใหญ่เขาว่ากระไรเอ็งก็หัดฟังบ้างเถิดแม่คนนี่” ยายมา ถ่มน้ำหมากรหนึ่งที ก่อนร่ายต่อ “แผ่นดินที่เอ็งยืนอยู่นี้มีทั้งคนมญ พม่า แลคนไทยปะปนกัน ประเดี้ยวกูสืบผั่งมึง ประเดี้ยวมึงสอดแนม ผั่งกู หากสยามมีมึงกองมญอาสาคอยสืบข่าว พม่ามันคงยกทัพมา ตั้งหลายใจรดตันคอไม่รู้ตัวแล้ว”

“กองมญอาสา...ใช้พวกเดียวกับกองทัพนมญของพญาแจ้ง ไหมนะ”

อมาริสพึมพำ ความจริงเธอไม่ค่อยสันทัดประวัติศาสตร์ เพราะตอนเด็ก ๆ คุณพ่อคุณแม่ให้เรียนโฮมสกูล โตมาหน่อยก็สอบ เทียบเข้าเรียนมหาวิทยาลัย ตอนเรียนแพทย์ก็เลือกเรียนหลักสูตร อินเตอร์ กล่าวคือไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับความเป็นไทยเท่าไรนัก ดีที่ ก่อนจะหลงยุคมา เธอได้ไปเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สงครามเก้าทัพ และมีโอกาสชมนิทรรศการที่เล่าถึงวีรกรรมของบรรพบุรุษไทยใน สมัยนั้น แม้จะฟังผ่าน ๆ ก็มีชื่อบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ติดอยู่ในหัวหลายท่าน เป็นต้นว่า กรมพระราชวังบวรผู้นำทัพหลวงขับไล่ ข้าศึกที่สมรภูมิต่างลาดหญ้าจนทัพพม่าแตกพ่ายไป ครั้นได้ยินยายมา เอยถึงกองมญอาสา เธอจึงไพล่นึกถึงพระยามหาโยธา หรือพญาแจ้ง

ขุนนางไทยผู้มีเชื้อสายมอญ

ก็ยังดีที่บทสรุปของสงครามครั้งนี้ทำยที่สุดฝ่ายไทยได้รับชัยชนะ อมาริสารู้สึกใจชื้นขึ้นมาบ้าง ก็ได้แต่หวังว่าตนกับสองตายายจะอยู่รอดปลอดภัยไปจนกว่าสงครามจะสิ้นสุด แต่เหนือสิ่งอื่นใด เธอต้องรักษาตาสายให้หาย จะได้อพยพเข้าเมืองไปด้วยกัน

“ตำรับยาสารพัดรากจำ...ฉันฝากความหวังไว้กับพวกเธอแล้วนะ”

อมาริสาเปิดฝ่าหม้อที่ปักเกลว^{*}ไว้แบบที่เคยเห็นตาสายทำออกดู พลังพื้มพำรวกับบริกรรมคาถาไปด้วย กิริยาท่าทางเช่นนี้ทำเอายายมาที่แอบดูอยู่ต้องยกมือขึ้นซับไอน้ำที่หัวตา ตัดสินใจแล้วว่า ต่อให้ครานี้ตาสายไม่รอด ตนก็จะพานางหนูผู้นี้ลี้ภัย

ต้องหาคนปกป้องคุ้มครองนางหนูทั้บทมิให้ได้เสียก่อน ถึงต้องตายก็ตายตาหลับ

“ศึกพม่าครานี้ มิรู้ว่าจะมีบุญได้กลับมาปรนนิบัติหลวงตาฤาไม่ ฉันจึงใคร่ขอกราบลาหลวงตาไว้บัดนี้เสียเลย”

เขมว่าพลังทรุดกายลงทำท่าจะกราบแทบเท้า ภิกษุชราจึงชักเท้าหนี ก่อนจะหลุดศิษย์เอกให้ลุกขึ้น ไปนั่งสนทนากันที่ชานกุฏิ

“พูดอะไรเยี่ยงนั้น หากเอ็งมีบุญ แล้วผู้ใดจักมี” หลวงตาว่าพลังเคี้ยวหมากพลง “เรื่องวิชาฝีมือ ข้ามิห่วงดอก...เกรงก็แต่เล่ห์กลพวกพม่า ยามศึกสงคราม ไม่ว่าฝ่ายใดล้วนปรารถนาชัยชนะ มิเกี่ยงวิธีการ ชื่อสัตย์นั้นดี แต่เถรตรงเกินไปนักจักเอาตัวไม่รอด

* สัญลักษณ์ของแพทย์แผนไทยที่ใช้ตอกปั๊มมาเป็นรูปดาวห้าแฉก และปักลงบนหม้อดินขณะต้มยา นอกจากจะเป็นการลงคาถาเพื่อใหยาศักดิ์สิทธิ์แล้ว ยังเป็นกุศโลบายในการทำสัญลักษณ์เพื่อให้รู้ว่านี่คือหม้อต้มยา ห้ามใครมายุ่ง

เอ็งแฉ่งใจที่ข้าพูดใหม่ாயะเหม”

“แฉ่งใจแล้วขอรับ” ครั้นศิษย์เอกพยักหน้า หลวงตาจึงเลิกคิ้ว
ถาม

“แฉ่งใจว่ากระไร”

“รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง หากเข้าตาจน ไปบดบังก็มี
เป็นไร”

เขมตอบหน้าตาย ขณะที่หลวงตาได้ยินแล้วหัวเราะในลำคอ
พอบ้วนหมากในปากลงกระโถน ถึงได้หัวเราะฮาๆ เต็มเสียง

“ดี! เช่นนี้ข้าจักได้คลายห่วง”

“ว่าแต่...หลวงตามีของดีให้ฉันกับพี่เขมพกติดตัวบ้างไหมจะ
ตั้งแต่เกิดมาก็เพิ่งได้ออกรบคราวนี้ อยากรมีของดีไว้ให้อนุใจนะจะ”
บุญทึ่งเสนอหน้าเข้ามาพร้อมยิ้มแฉ่ง

“ถึงมึงไม่ขอ ภูก็จักยึดเยียดให้อยู่แล้วละอายบุญทึ่ง เอาผ้า
ประเจียดนี้ไป ภูเขียนอักขระลงอาคมไว้แล้ว พกติดตัวไปเสียทุกที่
จักได้แคล้วคลาดภัยอันตราย”

“สาธุ...เป็นพระคุณขอรับหลวงตา”

บุญทึ่งยกมือประนมทว้มติระชะ ก่อนจะเสนอหน้าคลานเข้าไป
ไปรับผ้าประเจียดนั้นมาเก็บไว้อย่างดี เขมเองก็รับเครื่องรางนี้มาด้วย
เช่นกัน ทว่ายังมีทันได้สนทนากันต่อก็มีคนมุ่งตรงมายังหน้ากุฏิพลาง
ร้องเรียก

“ใช้กุฏิหลวงตาสินญาไม่ ชุนรัตนารุทไคร์มานมัสการขอรับ”

“โยมแก้วฤ มาๆ ขึ้นมานั่งนี่ก่อน”

หลวงตาสินร้องตอบไปเช่นนั้น บุรุษผู้อ้างตนว่าเป็นชุนรัตนารุท
จึงปลดดาบคู่ที่สะพายหลังมาวางพาดตรงตีนกระได ก่อนขึ้นมานั่ง

ประนมมือบนพื้นกระดานด้วยกิริยาสำรวม

“นมัสการขอรับหลวงตา” ขุนรัตนาวุธก้มลงกราบหนึ่งทีแล้ว
ค่อยเอ่ยถาม “มิได้พบกันนานเหลือเกิน หลวงตาท่านสุขสบายดี
ฤๅไม่ว่า”

“ก็สามวันดีสิวันใช้ตามประสาไม้ไผ่ฝั้นนั่นละ...แล้วนี่ไปอย่างไร
มาอย่างไร ถูทางกัณฑ์มาช่วยทางนี้ฤๅ วิเศษไชยชาญมิขาด
ไพร่พลหรือ”

ขุนรัตนาวุธหรือขุนแก้วผู้นี้เป็นครูดาบเลื่องชื่อแห่งวิเศษไชยชาญ
แต่จู่ๆ มาโผล่ที่กาญจนบุรี หลวงตาจึงประหลาดใจ

“หามิได้ขอรับ ฉันได้ยื่นข่าวศึกพม่ายกมาหลายทางก็ร้อนใจ
จึงชวนสมัครพรรคพวกมาด้วยกันร่วมสองร้อย คงจักช่วยการศึก
ได้บ้าง”

“หากเป็นเพลงดาบอาทมาตทั้งสองร้อยคน กองพลนี้ของโยม
แก้วก็จักเป็นเสมือนอาวุธชั้นเลิศ! วังหน้าพระยาเสือ^๒ ท่านทรงทราบ
ต้องพอพระทัยเป็นแน่ แลศึกคราวนี้สยามเราจักได้เปรียบพม่าไปอีก
ชั้นหนึ่ง”

หลวงตายิ้มอย่างมาดหมาย ขณะที่ขุนรัตนาวุธกำลังมอง
ชายหนุ่มที่นั่งนิ่งอยู่ข้างตนด้วยความสนใจ

อ้ายหนุ่มนี้เป็นใคร

ผมเฝ้าหวดเครารุ่งรังผิดผู้อื่น ใครมาเห็นคงมิแคล้วนี้กว่า
เป็นโจรผู้ร้าย ทว่าอายนี้นั่งนิ่งอยู่ในกุฏิหลวงตาสิน ทั้งกิริยายังสุชุม
สำรวม ผิดกับอ้ายหนุ่มอีกคน ถึงจะไว้ผมหลักแจวดูเป็นผู้เป็นคน

^๒ หมายถึง กรมพระราชวังบวรสถานมงคล

เหมือนชาวสยามทั่วไป ทว่ากิริยามารยาทกลับใช้ได้ ยุกยิกอยู่ไม่เป็นสุขไม่พอ ยังเอาแต่จ้องเขาเขม็ง หรือสองคนนี่จะเป็นศิษย์หลวงตา

“นั่นอ้ายเขม โนนอ้ายบุญทั้ง ศิษย์ข้า ฝีมือดาบอาทมาต อ้ายเขมดีนัก ข้าสอนเคล็ดวิชาให้มันหมดไส้หมดพุงแล้ว จะมีก็แต่อ้ายทั้งนั้นละที่สอนเท่าใดก็เป็นโล้เป็นพาย ข้าเลยสอนมันใช้ดาบเดี่ยว ศึกพม่าครานี้พวกมันจะออกรบด้วย อย่างไรก็ฝากโยมแก้วดูๆ พวกมันด้วยแล้วกัน”

“ออ...” ขุนรัตนาวุธพยักหน้า ก่อนจะหันไปถามเขม “อยากรบอยู่แนวหน้าหรือแนวหลังเล่าพ่อ”

“แนวหน้าขอรับ”

เขมตอบเสียงเรียบ ดวงตาทอแววมุ่งมั่น ขุนรัตนาวุธเห็นเข้าก็หัวเราะชอบใจ

“มิกลัวพม่าฤๆ เอ็งเคยเห็นคนฆ่ากันตายจะจะตาสักคราหรือไม่”

ตรงข้อมือและท้องแขนของเขมไม่มีเลสกัไว้^๓ ขุนรัตนาวุธจึงคิดไปว่าอีกฝ่ายยังไม่เคยออกรบ และได้สั่งกำตมุลนายใด

“เคยเห็นมาบ้างขอรับ”

เขมกล่าวพลางอมยิ้มพลาง ทว่าในสายตานุญทั้ง รอยยิ้มนี้ดูน่ากลัวพิกล ครั้นจะโพล่งออกไปว่า ‘อย่าว่าแต่เห็นเลยจะท่านขุน ชื่อว่าพม่า พี่เขมแก่ฟันไม่เลี้ยง’ กลับถูกสายตาเยียบเย็นของลูกพี่ตัวตมมองเป็นเชิงสั่งให้เยียบปาก

^๓ คือ การใช้หลักสัทอักษรและตัวเลขลงไปที่ท้องแขนหรือท้องแขนซ้าย เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงหมวดหมู่ที่สังกัด คล้ายการขึ้นทะเบียนราษฎร ใช้ในการเกณฑ์ไพร่พล

“เอ็งเล่า อ้ายบุญทิ้ง เคยเห็นคนฆ่ากันตายหรือไม่”

ขุนรัตนารุชจะถูกชะตาอ้ายหนุ่มสองคนนี้ ท่าที่จิ้งพ่อนคลาย โดยมีรู้ตัว บุญทิ้งเหลือบมองลูกพี่ตัวเองผาดหนึ่งแล้วค่อยยิ้มแหย ๆ
ตอบ

“เคยจ๊ะ” เห็นบ่อยเลยละ...

“เช่นนั้นพวกเอ็งสองคนก็ไปด้วยกันกับข้า วังหน้าท่านโปรดให้ข้ากับท่านพระยามหาโยธาไปขัดตาทัพพม่าที่ด่านกรมช้าง วันพรุ่งต้องออกเดินทาง จักได้ทันการณ์”

“วังหน้าท่านเสด็จมาถึงเมืองกาญจน์แล้วรี ไรไนจึงเจียบนัก”
หลวงตาถามขึ้น

“วังหน้ามิได้เสด็จเมืองกาญจน์ขอรับ ครานี้ทรงยกพลไปดักทัพอังวะที่ตำบลลาดหญ้า ฟังว่ามาถึงได้สามสี่วันแล้ว บัดนี้กำลังเร่งตั้งค่ายชักปีกกาถึงกัน แลชุดสนามเพลาะทั้งวันทั้งคืน”

“โอ...ยุทธวิธีของวังหน้าท่านช่างพิสดารนัก” หลวงตาพิมพ์

ก่อนหน้านั้นสยามตั้งรับข้าศึกอยู่ในกำแพงเมืองตลอด เห็นจะมีครั้งนี้ครั้งแรกกระมังที่ยกทัพออกไปป้องกันขอบขันฑสีมาประชิดชายแดน

“วังหน้ามีพระปรีชาสามารถ มีพระองค์เป็นจอมทัพ สยามเราย่อมจักได้ชัยชนะเป็นแน่แท้”

ขุนรัตนารุชยกมือขึ้นถวายบังคมทางอากาศ ผินหน้าไปทางทิศที่กรมพระราชวังบวรฯทรงตั้งค่าย เขมกับบุญทิ้งจึงยกมือขึ้นถวายบังคมด้วยเช่นกัน จากนั้นทั้งสามจึงกราบลาหลวงตาเพื่อกลับไปเตรียมตัว

บุญทิ้งดูตื่นเต้นเป็นพิเศษ ผิดกับเขมที่เอาแต่เจียบบันตลอดทาง

เมื่อกลับถึงเรือน ชายหนุ่มก็หยิบมิดโกนและชันน้ำมาโกน
หนวดเคราเสียเกลี้ยงเกลาหมดจด เพราะขุนรัตนาวุธกำชับก่อนแยกกัน
เมื่อครู่ว่า จะร่วมรบกับกองทัพหลวงพินได้นั้นต้องตัดผมสั้นตามแบบ
ทหาร

ครั้นจัดการหนวดเคราเสร็จ เขมก็จับปลายผมที่ยาวเลยบ่า
เล็กน้อยของตนขึ้นมา ทาบคมมีดลงบนผมกลุ่มนั้น ขณะสบตา
กับคนในกระຈກก็คล้ายได้ยินเสียงหนึ่งดังแว่วในโสต

“เจ้าเขมเอ๋ย...จงสำนึกรู้คุณแผ่นดิน แลรักผืนปฐพีเยี่ยงชีวิต
ของเจ้า แผ่นดินอยู่ คนรอด แผ่นดินสูญ คนม้วย จำคำแม่ไว้
ให้ดีเถิด”

แก้วตาดำเจือแววโศกแวบหนึ่ง แล้วค่อยทอประกายเจิดจ้าขึ้น
ในยามเมื่อเรือนผมสีดำสนิทถูกตัดออกไปซ่อแล้วซ่อเล่า ครั้นหลังศีรษะ
ถูกโกนจนโล่งดีแล้ว เขมก็ยกขันเงินนั้นขึ้น เอนำราดเศษผมที่ถูกตัด
แล้วออกไป

วางใจเถิด

แผ่นดินนี้ที่แม่รัก ลูกจักปกป้องไว้เอง

ศึกขัดตาทัพ

กระแสลม ช่วงต้นฤดูหนาวพัดเอามวลอากาศเย็นเข้ามาปะทะผิวกาย ปกติแล้วอากาศเย็นไม่เป็นปัญหาสำหรับนายแพทย์อัคร สีหสุรวงศ์ ศัลยแพทย์ผู้คร่ำหวอดในวงการศัลยกรรมหัวใจและทรวงอกมากกว่าสามสิบปี เพราะอากาศในห้องผ่าตัดอันเป็นที่ทำงาน ถูกควบคุมอุณหภูมิไว้เย็นจัดประหนึ่งชั่วโลก

“ดีกแล้ว ยังไม่นอนหรือคะคุณ”

อัครหันไปมองตามเสียงของภรรยา ครั้นเห็นดวงหน้าที่เคย อิมเอิบกลับกลายเป็นชุปเขียวก็ชวนให้ปวดใจ

“พรุ่งนี้ต้องไปแล้ว ผมอยากซึมซับบรรยากาศอีกหน่อย คุณง่วง ก็ไปนอนเถอะ”

“ฉันนอนไม่หลับค่ะ เป็นห่วงยายทับทิม”

ศศิกานั่งลงบนเก้าอี้ข้างสามี ทอดถอนใจเหม่อมองไปยังผืนน้ำ เบื้องหน้า

ที่ทั้งสองกำลังนั่งอยู่ก็คือแพเหนือเขื่อนแห่งหนึ่งในจังหวัด กาญจนบุรี สถานที่ที่มีคนยืนยันว่าพบลูกสาวของพวกเขาเป็น

ครั้งสุดท้าย ก่อนเธอจะหายตัวไป

ตอนแรกที่ทราบข่าว ศศิภาเป็นลมไม่รู้ที่รอบ จากนั้นอัครก็ทิ้งทุกอย่างเพื่อขับรถพามาตามหาลูกสาวที่กาญจนบุรี

ทั้งตำรวจและเจ้าหน้าที่กู้ภัยทำการค้นหาผู้สูญหายทั้งบนบกและในน้ำ แต่กลับไม่พบเบาะแสใด ของใช้ส่วนตัว กระทั่งสมาร์ตโฟนของอมาริสายังอยู่ครบ ภายในห้องพักก็ไม่ปรากฏร่องรอยการต่อสู้ ตำรวจพากันสายหน้า บอกว่าราวกับอยู่ดีๆ หอมทับทิม หรือแพทย์หญิงอมาริส ลีสุรวงศ์ ล่องหนหายตัวได้ แม้แต่รอยเท้าก็ยังวนเวียนอยู่แค่เพียงในห้องพัก ไม่ได้เหยียบย่างไปที่ระเบียงริมหน้าต่าง

จากหลักฐานที่รวบรวมได้ทั้งหมด ไม่มีใครยืนยันได้เลยว่า หอมทับทิมผู้เป็นแก้วตาดวงใจของพ่อแม่อังยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ เธอหายไปไหน เป็นเจตนาของตัวเธอเอง หรือมีบุคคลที่สามเข้ามาพัวพัน

การค้นหอย่างเข้มข้นดำเนินไปต่อเนื่องถึงเจ็ดวันเต็ม เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ต้องเผชิญกับภาวะมืดแปดด้าน เพราะหาอย่างไรก็ไม่เจอ กระทั่งยุติการค้นหาในที่สุด

อัครและศศิภาเชื่อสุดหัวใจว่าลูกสาวยังมีชีวิตอยู่ ตราบใดที่ยังไม่พบอมาริส ไม่ว่าจะในสภาพไหน พวกเขาก็ไม่มีความอดใจในการตามหาเธอ การที่อัครลงนามมาปักหลักเช่าแพเหนือเขื่อนอยู่เป็นเดือนๆ ก็เพราะเหตุนี้

หว่าการใช้ชีวิตให้ผ่านไปวันต่อวัน โดยอาศัยความหวังลมๆ แล้งๆ คอยหล่อเลี้ยงหัวใจนั้นช่างทรมาณเหลือเกิน

ศศิภากินไม่ได้นอนไม่หลับ ตรอมใจจนผ่ายผอม สุขภาพย่ำแย่ อัครเองพอไม่ได้เข้าผ่าตัดเช่นที่เคยทำเป็นกิจวัตรก็เริ่มสงสัยในคุณค่าของตน สุขภาพถดถอยไม่ต่างกัน สุดท้ายตระหนักได้ว่า ต่อให้เข้ากับ

ภรรยาปักหลักรออยู่ตรงนี้ไปจนตาย ก็ยังไม่แน่ว่าจะได้พบยายทับทิม จึงตัดสินใจพากันกลับกรุงเทพฯ

“ผมก็เป็นห่วงลูก” อัครหันไปสบตาภรรยา กุมมือเธอไว้ “แล้วก็ห่วงคุณด้วย เชื่อผม ลักวันยายทับทิมต้องกลับมาหาเรา”

“ค่ะ...”

ศศิภาพยักหน้าตอบสั้นๆ ตอนที่หล่อนก้มหน้าน้ำตาก็ร่วงลงมาเป็นสาย แม้ภาพที่เห็นจะทำให้ปวดใจ แต่อัครก็เพียงกอบกระชับมือภรรยาไว้

เสียงร่ำให้ท่ามกลางความเงียบวังง่วงบีบหัวใจเหลือเกิน...

สะกิดไฟในเตาลั่นดังเปรี้ยะประะ จุดอมาริสากออกจากห้วงภวังค์

หญิงสาวกะพริบตาถี่ๆ เพื่อขจัดไอน้ำตรงหัวตา ทว่าลมฤดูหนาวที่พัดลอดหน้าต่างเข้ามากระทบผิวกายทำให้เธอหนาวเหน็บจนต้องกอดเข้า น้ำตาที่เพ็งแห้งไปกลับรินขึ้นมาใหม่

บ้านนี้ไม่รู้ว่าคุณพ่อคุณแม่จะเป็นยังไงบ้าง เดว่าพวกท่านคงตามหาเธอจนแทบพลิกแผ่นดิน นี่ก็ผ่านมาเป็นเดือนๆ แล้ว ไม่รู้พวกท่านจะถอดใจไปหรือยัง

เมื่อก่อนตอนอ่านข่าวคนหายสาบสูญไปไร้ร่องรอย แพทย์สาวผู้ยึดมั่นกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และตรรกะอย่างเธอก็มักจะคิดไปแล้วว่า สสารไม่มีทางหายไปจากโลก คนเหล่านั้นคงไม่มีชีวิตอยู่แล้ว ท้ายที่สุดกาลเวลาก็จะเฉลยปริศนาการหายตัวไปของพวกเขา

ตอนนี้เธอกลายเป็นคนหายสาบสูญเสียเอง

พูดไปใครจะเชื่อ เธอหายตัวจากแพเหนือเขื่อนศรีนครินทร์ข้ามกาลเวลามาโผล่ที่ชายแดนไทย-พม่าในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ราวกับทะเลลุมิตมาได้ หากอมาริสไม่ได้ประสบกับเรื่องนี้ด้วยตัวเอง เธอไม่มีวันเชื่อแน่นอน เพียงแต่ตอนนี้เธอยังหาคำตอบไม่ได้ว่า แพทย์สาวในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ดอย่างเธอข้ามเวลามาได้อย่างไร เพราะอะไรเพื่อนหมอกคนอื่น ๆ ที่มาเที่ยวด้วยกันถึงไม่มีใครดวงช่วยเหมือนเธอเลยสักคน

ลำพังขามายังไม่รู้เหตุผล ก็คงไม่ต้องถามถึงวิธีพาตัวเองกลับไป เรื่องนี้อัจฉริยะพันลึกเกินกว่าจะเชื่อง่าย ๆ แม้แต่ตาสายกับยายมา เจ้าของเรือนที่เธอทะเลลุมิตมาโผล่กลางลานบ้าน อมาริสยังเลือกพูดความจริงแค่ครั้งเดียว บอกเพียงว่าคนในครอบครัวถูกโจรป่าฆ่าตาย เธอหนีรอดมาได้ แต่ก็ไม่มีบ้านให้กลับแล้ว

ตาสายกับยายมาเวทนาสงสารจึงรับอุปการะไว้ ยายมาเป็นคนรอบคอบ เกรงว่ารูปโฉมที่งามผิดแผกจะนำภัยมาถึงตัว จึงออกอุบายให้เธอปลอมตัวเป็นผู้ชาย โปกศิระชะเก็บผมเผ้า เอาเขม่าป้ายหน้า เพียงเท่านี้ก็ตบตาคนทั้งหมู่บ้านได้แล้วว่าสองตายายเจ้าของโรงยา มีญาติห่าง ๆ มาอาศัยอยู่ด้วย เป็นผู้ชายชื่ออ้ายทับ

จาก ‘หมอทับทิม’ จึงกลายมาเป็น ‘แม่ทับทิม’ นอกจากนี้ เธอยังต้องปรับตัวอย่างหนัก เพราะการใช้ชีวิตในยุคที่ไม่มีทั้งไฟฟ้าและน้ำประปานั้นสร้างความลำบากยิ่งกว่าตอนไปเที่ยวต่างประเทศ แล้วเจอคัลเจอร์ช็อกเสียอีก

“ทับทิมเอ๊ย...ตาเฒ่าฟื้นแล้ว ยาต้มเสร็จจึยัง”

ยายมาร้องถามเช่นนั้น อมาริสจึงลุกขึ้นเปิดฝามื้อยาดูอย่างกระตือรือร้น ก่อนจะร้องตอบ

“ได้พอดีเลยจะยาย เดี่ยวฉันยกไปให้นะจ๊ะ”

หญิงสาวใช้กระบวยตักเอาเฉพาะน้ำยาสีน้ำตาลเข้มข้นใส่ถ้วยดินเผา

วางบนจานรองไปยื่นให้ยายมาที่นั่งอยู่ข้างแคร่ไม้ไผ่ ขณะที่ตาสายเพิ่งสร้างไข่ ยังอ่อนเพลียลูกนั่งเองไม่ไหว คนเป็นเมียจึงต้องคอยประคองป้อนยา ระหว่างนั้นก็พร่ำบ่นไปด้วย

“เอ็งรอดตายคราวนี้เพราะแม่ทับทิมเทียวหนตาเฉอะ! ต่อไปก็พูดจากับนางหนูมันดี ๆ มันอยากเรียนอะไรก็สอน ๆ มันไปเถิด”

“ผัวนอนชมเกือบตายยังพูดมากได้ปานนี้ ข้าละเชื่อเอ็งเลยนางมา”

ตาสายว่าพลางส่ายหน้า แต่ก็มิได้โต้แย้ง

แม่ทับทิมสามารถรักษาเขาให้หายจากไข้ป่ารุนแรงได้ หากมิใช่เขาดวงแข็ง ก็คงเป็นเพราะหญิงสาวคนนี้มีพรสวรรค์ ไหน ๆ เขาก็ไร้ผู้สืบทอด ศาสตร์หมอยาเหล่านี้ หากเขาตาย วิชาความรู้ก็สูญไปพร้อมตัวคน ไม่สู้ถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังยังมีประโยชน์เสียกว่า

“ถึงเอ็งมิบอก ข้าก็ตั้งใจจักถ่ายทอดวิชาให้นางหนูทับทิมมันอยู่แล้ว ว่าแต่ข้านอนไปก็วันก็คืนกัน”

“เจ็ดวันจะตา” อมาริสาชันอาสาตอบให้

การยื้อแย่งดวงวิญญาณของตาสายจากเงื้อมมือมัจจุราชนั้นไม่ง่ายเลย ตลอดเจ็ดวันที่ผ่านมา ทั้งเธอและยายมาต้องช่วยกันดูแลตาสายด้วยหัวใจอันหนักอึ้ง เพราะช่วงวันแรก ๆ ที่เข้ายารับใหม่ ที่เธอคิดค้น ร่างกายตาสายเหมือนจะรับไม่ไหวกับยาที่ออกฤทธิ์แรงเกินไป

ยายมาเริ่มถอดใจ แต่อมาริสาขอร้องให้อดทน จนกระทั่งล่วงเข้าวันที่สาม ตาสายไข้เริ่มลด อาการแพ้ที่ก่อนหน้านี้เป็นทุกวันก็น้อยลง เธอจึงยืนยันกรานที่จะเข้ายารับนั้นต่อไป กระทั่งตาสายฟื้นคืนสติวันนี้

“เจ็ดวัน!” ตาสายเบิกตาโต แทบลุกพรวดขึ้นจากแคร่ “ปานนี้

อ้ายพวกพม่ามียกมาถึงด่านพระเจดีย์สามองค์แล้วรี ไม่ได้การละ ต้องหนี! ยายแก่ เอ็งรีบไปเก็บของอพยพเร็ว”

“สัณหาระแลเสียบึง เข้ากับแม่ทับทิมเก็บเตรียมไว้ตั้งกะปี่มะโว่ รอดตาแก่บางคนพื้นนี่ละถึงค่อยออกเดินทาง”

ยายมาอดค้อนควักไม่ได้ แต่เหนือสิ่งอื่นใด นางดีใจเหลือเกิน ที่สามียังไม่หมดบุญ มิเสียแรงที่เชื่อใจนางหนูทับทิม

ทางด้านตาสาย ด้วยเกรงว่ายายมาและนางหนูทับทิมจะไม่เชื่อว่า ตนพื้นที่ใช้โดยสมบูรณ์แล้ว จึงออกปากเร่งเร้า ทำเอาคนฟังต้องลอบยิ้ม กันทั้งสองคน

“เซ่นนั้นจะรอให้อ้ายพวกพม่ามันบุกมารี ไป! ไป! ข้าจักพา พวกเอ็งไปเมืองกาญจน์”

วันศุกร์ แรมห้าค่ำ เดือนยี่ ปีมะเส็ง พระเจ้าปดุงทรงเคลื่อนพลจาก ตำบลจุนเป็นมาประทับแรมที่ตำบลขง

ขณะนั้นผู้ควบคุมพาตัวม้ายีมาของจอที่ถูกล่ามตรวนใส่โซ่คา มาเข้าเฝ้า พระเจ้าปดุงบันดาลโทษะ บริภาษม้ายีมาของจอโทษฐาน ที่มีอาชญาเตรียมเสียบึงได้เพียงพอ ทั้งที่รับสั่งให้ล่วงหน้ามาเตรียมการ ก่อนเคลื่อนทัพหลวงตั้งหลายเดือน

ผลคือม้ายีมาของจอถูกประหาร ณ ตำบลขง จากนั้นพระเจ้า ปดุงจึงทรงเคลื่อนทัพไปประทับแรมที่ตำบลพระเจดีย์สามองค์สองราตรี แล้วจึงเสด็จผ่านตองกลูมาประทับที่อะลันแด^{*} รับสั่งให้ต่อแพไม้ไผ่ เพื่อลำเลียงเสียบึงอาหารล่องลำน้ำแควส่งไปให้ทัพหน้า

^{*} เข้าใจว่าคือบริเวณเดียวกับทำดินแดงตามบันทึกของพงศาวดารไทย ในมหาวรรณพงษ พงศาวดารพม่าจะใช้คำว่า อะลันแด

ขณะที่พระเจ้าปดุงผ่อนคลายพระอิริยาบถอยู่นั้น ก็มีรายงาน
ว่าพระเจ้ากรุงสยามส่งพระราชสาส์นมาถึงพระองค์ โดยมีงะกันเป็น
ผู้อัญเชิญ

งะกันผู้นี้เดิมที่เป็นมหาดเล็กของพระเจ้าปดุง ถูกสยามจับ
เป็นเชลยเมื่อครั้งศึกอะแซหุ่นกี้ การที่อดีตนมหาดเล็กผู้นี้ได้กลับมา
ถวายบังคมในสภาพอยู่ครบประการทั้งสามสิบสอง พระเจ้าปดุงย่อมเกิด
ความหวาดระแวง แต่กระนั้นก็นุญาตให้งะกันได้เข้าเฝ้า ด้วยใคร่รู้ว่า
ทางสยามจะมีกลอุบายใด

“กรุงอังวะกับกรุงเทพานั้นเป็นสุพรรณภูมิเดียวกัน ไม่ควรยก
พหุโยธาทัพมารบพุ่งกันให้ร้อนอกสมณชีพรามณ์เลย เพราะฉะนั้น
ขอพระองค์มีพระดำริให้สมณชีพรามณ์ อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็น
เป็นสุขเทอญ”^๒

ครั้นล่ำมแปลพระราชสาส์นจากทางสยามได้ดังนี้ พระเจ้าปดุง
ก็ตรัสถามงะกัน

“บัดนี้พระเจ้ากรุงสยามจัดการป้องกันบ้านเมืองอย่างไร”

“ก่อนหน้า ตอนที่พระองค์ยังมีไต่ยกกองทัพลงมาเมือง
เมาะตะมะนั้น เชลยพม่าสามคนถูกจับตัวส่งไปยังพระนคร พระเจ้า
กรุงสยามตรัสถาม พม่าสามคนนั้นก็ให้การว่า พระเจ้ากรุงอังวะ
ทรงใช้ให้กองทัพเก่ากองยกไปตีสยามห้าทาง กองหนึ่งมีกำลังพล
สามหมื่นเศษ ทัพหลวงของพระองค์ที่จะเสด็จทางท่าไรมีไพร่พล
หนึ่งแสนคนเศษ แลพระองค์ได้ทรงเตรียมเสบียงไว้ที่เมาะตะมะ
พระพุทธรเจ้าข้า”

^๒ อ้างอิงจากมหาวงษ์ พงษ์วาทกรม

พระเจ้าปดุงทรงสดับเช่นนั้นก็พยักพระพักตร์น้อยๆ ให้งะกัน
ได้ทูลต่อ

“พระเจ้ากรุงสยามทรงเรียกขุนนางมาประชุม ตรัสถามว่า
พม่ายกมาถึงห้าทางนี้จักป้องกันเยี่ยงไร ขุนนางทูลว่า ท้าพ้องจะยกมา
ครานี้หาเหมือนทุกคราไม่ เป็นศึกกษัตริย์ ท้าพลวงนำโดยพระเจ้า
กรุงอังวะ หากออกตีโดยกำลังพลนั้นจักเอาชนะได้ยาก เพราะฉะนั้น
ต้องใช้อุบายล่อลวง”

“มหาดเล็กจะกันช่วงเปิดทูลราวกับตาเห็นอะไรเช่นนั้น เห็นที่
เจ้าคงเป็นเชลยที่พระเจ้ากรุงสยามไว้วางพระทัยน้อย”

งะกันยังกราบทูลมิทันจบ พระโอรสสะโตมันซอกก็แย่งขึ้นมา
ทว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นไส้ศึกกลายๆ นั้นกลับไม่มีท่าทางหวาดกลัว
หรือเผยพิรุณใด ฝ่ายพระเจ้าปดุงเห็นว่า แม้นถูกกล่าวหาซึ่งหน้า
งะกันก็ยังคงสงบนิ่ง จึงตรัสปรามพระโอรส

“สะโตมันซอ เจ้าอย่าเพิ่งทะเลาะกลางปล้อง เราอยากฟังงะกัน
มันกล่าวให้จบเสียก่อน ว่าต่อไป”

ประโยคท้าย พระเจ้าปดุงผินพระพักตร์ไปตรัสกับงะกัน เขา
จึงกราบทูลต่อไปว่า

“ขอเดชะฯ ที่ข้าพระพุทธเจ้าเอ่ยมานั้นล้วนเป็นความสัตย์
หากผิดจากคำนี้ ขอให้ข้าพระพุทธเจ้ามีอันเป็นไปในสามวันเจ็ดวัน!”
งะกันสทถสาบานอย่างซึ้งซัง พระเจ้าปดุงจึงโบกพระหัตถ์เป็นเชิง
อนุญาตให้พูดต่อ “ครั้นขุนนางกราบทูลเช่นนั้น พระเจ้ากรุงสยาม
ก็ทรงจัดการบ้านเมืองป้อมค่ายคูประตูหอรบ แลขนเสบียงอาหาร
คัสตราวุธขึ้นรักษาที่เชิงเทินไว้แน่นหนา ทรงเกณฑ์ไพร่พลมารักษา
พระนครสี่ทิศ ทิศหนึ่งมีพลทหารประมาณห้าหมื่นเศษ ฝ่ายทางน้ำ

ก็ได้ทรงจัดเรือสำเภาเสากระโดงปักสามเสา แล้วเอาพลทหารแล ศัสตราวุธบรรทุกเตรียมไว้เป็นอันมาก ทางกาญจนบุรีก็ทรงให้ยกทัพ ไปคอยรับจุกช่องอยู่สามสี่หมื่นเศษ เพลานี้พระเจ้ากรุงสยามก็ได้พา พระมเหสีแลพระราชโอรสติดायกทัพห้าหมื่นเศษไปตั้งอยู่ที่ปลายน้ำ รอรับศึกอังวะ พระพุทธเจ้าข้า”

ครั้นจะกันกราบทูลจบ พระเจ้าปดุงก็มีได้ตรัสประการใด เพียงโปรดให้พระโอรสทั้งสองและแม่ทัพนายกองยกทัพไปสมทบ กับทัพหน้าที่ยกล่วงหน้า ส่วนตัวจะกันนั้นก็ได้อลับคืนสู่ ตำแหน่งมหาเด็กลั้งเดิม

“พวกเอ็งรอลูนี้ ข้าจะไปช่วยขุนแก้วท่านรบ”

ครั้นกล่าวจบ ชายหนุ่มร่างสูงในชุดพลทหารก็ชักดาบคู่ออกจาก ผัก วิ่งตะบึงไปทางด้านหน้าของแนวรบ เพียงชั่ววูบใจเงาร่างนั้น ก็กลืนหายไปกับฝูงชนที่กำลังโรมรันเข่นฆ่ากันอย่างเอาเป็นเอาตาย

กองมอญของพระยามหาโยธาได้รับมอบหมายจากกรม- พระราชวังบวรฯ ให้ออกมาขัดตาทัพที่ด่านกรามช้าง มีกองอาทมาต สองร้อยนายของขุนรัตนาวุธเป็นหน่วยทะลวงฟัน สำหรับเขม เขา ตัวคนเดียวไร้ซึ่งพันธมิตร ต่อให้รบจนตัวตายก็มิเป็นไร ใครจะคิดเล่า ว่าบุตรชายคนเดียวของผู้มีพระคุณจะสามารถร่วมรบด้วย

การมีทองเอกอยู่ในกองทัพบ้างให้เขมหัวงหน้าพะวงหลัง จึง ตัดสินใจยกหน้าที่ปกป้องบุตรชายโทนของขุนอินทรเดชาให้บุญทั้ง รับไป ตัวเขาไปช่วยขุนรัตนาวุธรบที่แนวหน้า มิได้หวังสร้างผลงาน หรือปรรณนายศถาบรรดาศักดิ์ หวังเพียงหนีโลหิตที่พวกพม่าเคย ตัดค้างไว้ จะได้รับการสะสางโดยเร็ว

ยี่สิบเจ็ด...ยี่สิบแปด...ยี่สิบเก้า...

ปลิดชีพทหารพม่าได้นายหนึ่ง ชายหนุ่มก็นับในใจหนึ่งครา

แต่ละดาบที่ฟาดฟันลงไปนั้นทรงพลังและรวดเร็วประหนึ่ง
อสณิบาต ไม่ว่าใครได้มาเห็นก็ล้วนสงสัยว่า พลทหารโยเดียคนนี้
คือใคร เหตุใดจึงรบพุ่งราวกับคลุ้มคลั่ง เพียงพริบตาทหารพม่าก็
ล้มตายราวใบไม้ปลิดจากขั้ว

คนเพียงคนเดียวสังหารศัตรูได้นับสิบในชั่วพริบตา นายทัพ
ฝ่ายพม่าเห็นแค่นี้ก็กลัวๆ ยังอดครั่นคร้ามมิได้ น่าเสียดายที่ปืนไฟยัง
ลำเลียงมาไม่ถึงเสียที มิเช่นนั้นจักต้องเอามายิงทหารโยเดียคนนี้
เพื่อตัดกำลัง

“ท่านแม่ทัพ! โยเดียรุกรหนักยิ่ง ทัพหน้าจวนแตกแล้ว จัก
ทำเยี่ยงไรดีขอรับ” นายกองนายหนึ่งรุดเข้ามารายงาน เมียนหวุ่น
นายทัพจึงตะโกนออกคำสั่ง

“ช่วยภูมิช่องเขาคับแคบ รบล่าปากน้ำ พม่าเรามีชำนาญทาง
ครานี้มีแต่ต้องถอยร่นออกมาก่อน ทัพหน้าจักแตกก็ปล่อยให้แตกไป
ที่เหลื้อริบถอนทัพออกมา!”

ครั้นได้รับคำสั่งจากนายทัพ ไพร่พลอั้งวะก็ถอนทัพออกมา
ทั้งที่มีกำลังพลมากกว่า การปะทะกันคราแรกนี้จึงนับว่าฝั่งสยาม
คว้าชัยมาได้

พิชัยสงครามกล่าวไว้ ข้าศึกถอยมิควรไล่ตาม ทั้งพระยา
มหาโยธาและขุนรัตนาวุธต่างเห็นตรงกันว่า ศึกรานี้เพิ่งเริ่มต้น
ชัยชนะที่ได้รับมามีใช่ความสำเร็จที่แท้จริง ภารกิจของพวกเขาคือ
การขัดตาทัพ ดึงจิ้งหะเคลื่อนพลของทัพพม่า ก่อความให้ศัตรู
ระส่ำระสาย มิใช่การพิชิตชัยเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่ถึงกระนั้นพวกเขา

ก็หุ่่มสุดตัวสุดหัวใจ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ทัพหลวงของกรมพระราชวัง-
บวรฯ ได้คว้าชัยในเร็ววัน

“คุกเขา!”

เขมใช้สันดาบกดหลังคอเซลยพม่าคนหนึ่งที่จับตัวไว้ได้ในช่วง
ซุลมุน เนื่องจากสื่อสารได้ทั้งภาษาไทย มอญ และพม่า ขุนรัตนาวุธ
จึงเรียกตัวมาใช้สอย

“เอ็งถามมันดูที นายทัพพม่ามันมีแผนอะไร”

เขมถ่ายทอดคำถามของขุนรัตนาวุธให้ทหารพม่าผู้นั้นฟัง ทว่า
มันยังคงนิ่งเงียบ ซักใ้ใช้อย่างไรก็ไม่ปริปาก หลังจากถูกซ้อมจน
สะบักสะบอมไปรอบหนึ่งก็หมดสติ

“ท่านขุน คั้นเจอสารนี้ซ่อนไว้ในตัวอ้ายพม่าขอรับ!”

“เอามาดู”

พลทหารยื่นสารเล็กๆ มาให้ ทว่าอ่านไม่ออก เพราะเขียนไว้
ด้วยภาษามอญ ขุนรัตนาวุธจึงหันไปถามเขมว่า อ่านภาษามอญออก
หรือไม่ ครั้นเขมพยักหน้าจึงยื่นสารนั้นให้ดู

หลังจากกวาดตาอ่านรอบหนึ่ง คิ้วเข้มหนาก็พลันขมวดมุ่น
นัยน์ตาโศกทอแว่นหัวใจ แม้ยังไม่แน่ว่าสนิทสนมกัน ทว่าท่าทาง
เช่นนี้ของเขมก็ทำให้ขุนรัตนาวุธพอดคาดเดาได้ว่า ข้อความในสาร
คงมิใช่เรื่องดี

ครั้นได้ยินคำแปลสารนั้นจากปากเขม หนึ่งศีรษะของท่านขุน
ก็พลันชาวบ

“สารนี้ส่งถึงพญาเจ่ง ความว่า...ให้กองมอญแสวงรบไปถอยไป
ทัพพม่าจักได้เข้าประชิดค่ายสยาม ตีทัพหลวงของกรมพระราชวังบวรฯ
ให้แตก”